

la humanitat

Any II : Núm. 171
Barcelona, 28 de maig de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador LLUIS COMPANYS

En fixar la posició del Govern de la República, el senyor Azaña, en el seu magnífic discurs d'ahir a la Cambra, deixà virtualment aprovat l'Estatut de Catalunya

(Fragments del discurs pronunciat per Manuel Azaña ahir, a la Cambra)

"Jo crec, tal com opina el senyor Lleroux, que el noranta per cent dels que protesten contra l'Estatut no l'han llegit; i crec que si l'haguessin llegit no protestarien."

"Ningú no té dret a monopolitzar el patriotisme, i ningú no té el dret, en una polèmica, de dir que la seva solució és la millor perquè és la més patriòtica. Es necessita que a més a més d'ésser patriòtica, sigui encertada."

"Cal partir de la suposició de que els catalans, quan demanen l'autonomia, no la demanen per a suïcidar-se i que els barcelonins tenen més interès que els madrilenys en què regni l'ordre a Barcelona; de que els catalans no demanen l'autonomia per a molestar la República des de les seves fronteres creant-li conflictes, sinó per a col·laborar amb el Govern de tot Espanya en el manteniment de l'ordre social i en el progrés del país."

"Molts espanyols eren republicans abans de la Dictadura, però l'experiència ha provat a tots que solament la República podia ésser esperança i seguretat suficient de les llibertats elementals de la ciutadania, i quan l'experiència, al costat de la raó serena, així ho ha aconsellat, ha resultat, naturalment, que els autonomistes catalans s'han sentit republicans espanyols, identificant-se per primera vegada una causa local amb una gran causa espanyola, en virtut de la qual enlaira a preocupacions primordials en l'organització de l'Estat republicà el que fins ara era un problema local català o nacionalista."

"Votada l'autonomia, aquesta i les altres, creat aquest i els altres Govern autònoms, els organismes de Govern de les regions autònomes, en el cas de Catalunya, la Generalitat, són una part de l'Estat espanyol; no són organismes rivals, ni agressius, ni defensius, sinó una part integrant de l'organització de l'Estat de la República espanyola. Mentre això no s'entengui així, no s'entendrà el que és l'autonomia."

"Es un principi indubtable que cal dotar la regió autònoma d'una Hisenda pròpia i elàstica. Es a dir, que els recursos amb què es doti la Hisenda de la regió autònoma han de poder nodrir-se i créixer a mesura que l'economia de la regió ho permeti o s'impulsi. No seriem justos, si prenguéssim com a tipus per a dotar les hisendes autònomes, el tipus del que ara esmerça l'Estat per a serveis semblants, perquè essent miserable la dotació de l'Estat per als seus serveis, el mateix a Catalunya que a fora de Catalunya, i donant-se l'autonomia, entre altres coses, perquè els serveis que avui l'Estat no atén prou bé, prosperin, semblaria una befa el dir-li a la regió autònoma: "Jo no destino més que X pessetes per aquest servei amb les quals no pot prestar-se i l'obligo a que el desenvolupis amb la mateixa quantitat". Això seria condemnar l'autonomia al fracàs des del primer moment."

El president del Consell ha demostrat, una vegada més, ésser-ho de nom i de fets. La "hazaña" d'ahir, solament podia fer-la a Espanya un home: Manuel Azaña, i l'ha feta amb la natural simplicitat amb què, aquest governant de talla excepcional, realitza totes les seves determinacions. Serenament, sense afectació i sense embalsament; amb l'energia tranquil·la del que aconsegueix una cosa ben pensada i amb la convicció de què el problema — estudiat per ell curiosament — ha de resoldre's d'acord amb el seu criteri.

Mai, en la història d'Espanya i en la més limitada del parlamentarisme espanyol, havia succeït una cosa tan extraordinària. Fou quelcom així com si el Congrés s'hagués transformat en una aula vastíssima i anés a professar-se en ella, per un professor emèrit, una nova teoria de la història d'Espanya, una nova visió del passat tràgic de la dominació de les dinasties exòtiques sobre els pobles d'Ibèria, per tal de deduir-ne ensenyaments profitosos i la visió magnífica d'un revire grandios i cordial de totes les terres, de tots els pobles que viuen dintre l'àmbit del perímetre hispànic.

El discurs d'Azaña, no és un parlament brillant — amb tot i el molt que val com a nou tipus d'oratoria política — és més, és un acte, un acte formidable de fe en l'esdevenidor de la República i de Catalunya. Per ell, els pobles, les nacionalitats ibèriques caigudes a Villalar amb els comuners de Castella, a Aragó amb Lamya "el justiciero", a València amb les Germanies i a Catalunya amb el decret de Nova Planta, neixen, revulsen, cobren nova i moderna personalitat i plenitud de vida. Tota una vella Espanya, caducada i decrepita va ésser

AZANA

esvaïda ahir per Azaña i en el seu lloc, recolzada sobre la realitat autèntica del país, sorgeix la visió magnífica d'un nou Estat espanyol capacitat i apte per a incorporar novament els seus destins a la història universal.

Azaña, el gran revolucionari, ja un any quasi inèdit, continua l'obra de la revolució i es comprèn bé el dolor profund, la sorpresa formidable i aclaparadora de Miquel Maura, quan veient finir, en aquesta sessió memorable, tota una era estèril i dominadora de l'Espanya absolutista que ell havia viscut en la seva joventut, corprès i abatut, va exclamar responent a un incís d'Azaña: "Yo no me sonrío. Estoy mucho más serio de lo que S. S. se imagina, por que estoy aterrado." Poques vegades ha pogut parlar l'ex-ministre de la Governació, amb tanta sinceritat!

Davant de tot això, davant d'aquest espectacle, únic en la història d'Espanya, l'entusiasme del Parlament era una cosa lògica i obligada.

I el "Visca Espanya!" del cap de la minoria catalana, Lluís Companys, respon, tant com el "Visca Catalunya!" amb què li va contestar Manuel Azaña, a la visió justa del moment i de la seva força profundament emotiva, en què l'antagonisme i l'odi cedeixen el pas a la comprensió i a l'afecte de tots els pobles d'Espanya, per tal d'emprendre amb entusiasme la magna i nova ruta de la història futura.

Gran governant i gran patriota, Manuel Azaña — castellà autèntic, fill d'Alcalá de Henares — ha fet un bé enorme a Catalunya, a Espanya i a la República. El poble català sabrà estimar-li com mereix i Espanya tota, fia en ell l'esdevenidor dels seus nous destins.

T.

(Fragments del discurs pronunciat per Manuel Azaña ahir, a la Cambra)

"La corona ha estat sempre una argolla per a esclavitzar pobles. Trenquem-la, digueren els espanyols. Ja l'hem trencada; i ara, es pretén que nosaltres imitem aquella política?, que continuïn en l'Estat el sistema de fonde el seu prestigi amb l'unitarisme absorbent, i d'assimilació, oposant-se a les creències espanyoles més antigues? No. Nosaltres persegüim amb aquesta política una altra finalitat espanyola; persegüim amb aquesta política satisfere les creències i apetències espanyoles que havien estat desterrades per la monarquia absorbent i unitària i que són espanyolíssimes, més espanyoles que la dinastia i que la mateixa monarquia."

"Catalunya, diu; els catalans, diuen: "Voleu viure d'una altra manera dins de l'Estat espanyol". La pretensió és lleítima perquè l'autoritat la Llei, la Llei constitucional. La Llei fixa els tràmits que ha de seguir aquesta pretensió. Els catalans han aconseguit aquests tràmits."

"Catalunya no és l'estranger. La regió autònoma no és l'estranger. Cal tenir present que la temença, el pànic, davant una possible desaparició de la llengua castellana en la regió autònoma no té cap fonament. I no el té perquè la competència lingüística en el territori espanyol no pot estar sotmesa en la seva victòria o en la seva desfeta a un règim polític; això seria un desafi, perquè des del moment que nosaltres mantinguéssim un règim polític per a la defensa de la llengua castellana, migrada seria la fortuna de la llengua que necessités aquesta protecció."

"Vàrem acabar una guerra amb Cuba amb la prometença d'una autonomia. Aquesta prometença no va complir-se. Un Parlament espanyol va rebutjar la forma autònoma que per a Cuba va proposar el senyor Antoni Maura, i va néixer una altra guerra. Poguérem transigir i no va voler-se, i va preferir-se anar a una guerra amb els Estats Units. Als pocs homes que llavors digueren la veritat al poble espanyol, entre ells un polític venerable i un escriptor jove que començava llavors la seva carrera i que avui seu entre nosaltres, el senyor Miguel Unamuno, se'ls qualificà de mals espanyols, de traïdors i de filibusters. Aquesta va ésser la culminació del règim assimilista, unitari, intransigent amb les pretensions autònòmiques de les regions espanyoles del segle passat."

"Si nosaltres no estiguéssim convençuts que en votar l'autonomia de Catalunya o d'una altra regió qualsevol, fem una cosa útil, prestem un servei a Espanya, obrem amb Justícia i treball per un gran pervindre, per moltes coses que féssim o que diguéssim, no fóra votada l'autonomia sota cap condició ni pretext. Es pensant en Espanya, de la qual forma part integrant, inseparable i il·lustríssima Catalunya, com ens disposem a votar l'autonomia de Catalunya i no d'altra manera."

EL QUE OPINEN ELS POLITICS DEL DISCURS DEL CAP DEL GOVERN

Tots coincideixen en considerar-lo, l'obra d'un gran estadista i d'un gran patriota

Solament ha deixat d'agradar als agraris i als monàrquics

Madrid. — Ahir, en acabar-se la sessió, els reporters parlamentaris s'adreçaren als més significats polítics per tal de conèixer la impressió que els havia produït el formidable discurs del senyor Azaña.

Heu-vos ací les respostes d'alguns ministres interpellats:

El senyor Carner. — Un dia feliç — li van dir els reporters. — I per a vostès també — respongué —. Aquest sí que és un castellà. No s'ha dit mai de Castella el que aquest home ha dit aquesta tarda. Jo, la veritat, li tinc por.

El ministre d'Estat. — Admirable, extraordinari. Azaña és un gran pensador, un gran polític i un gran espanyol. Ha fet sentir el problema de les autonomies regionals com un problema nacional. Ha tret de la pedrera vella i perenne d'Espanya el fonament d'una patria nova.

El senyor Marcel·lí Domingo. — El Govern, després del discurs del senyor Azaña està entusiasmat i identificat. El senyor Casares Quiroga. — La República ha donat un home i aquest home és el cap del Govern, que ha demostrat que quan els problemes es

— Veritablement, és tot un Azaña!

presenten d'aquesta manera tan clarividant, tenen solució, i que el Govern, malgrat tot el que es ve dient, es posa en contacte amb l'opinió pública. Ja s'ha vist aquesta tarda a les tribunes.

El senyor Albornoz. — Formidable. En la part mitjana ha demostrat un profund coneixement de la Història. Els grans polítics foren sempre historiadors.

Els diputats catalans, responent a preguntes dels reporters digueren:

El senyor Companys. — Aquest ha estat el discurs de més valor polític pronunciat a les Corts. No solament en aquestes sinó en les anteriors.

Un discurs formidable. El senyor Campalans. — El discurs més gran que s'ha pronunciat i de major interès polític que s'ha fet en aquest Parlament.

El senyor Lluhi. — El millor de tots els discursos. Tindrà una gran transcendència històrica que es veurà amb el transcurs dels anys.

El senyor Nicolau d'Oliver. — El senyor Azaña ha demostrat ésser un gran (Segueix a la pàg. 2)

(Ve de la pàgina primera)

estadista, consolidant l'obra revolucionària. A més, d'expressió ha estat més feliç que mai i conforme anava avançant en el seu discurs, se superava magníficament.

El senyor Rahola. — És un discurs d'un veritable home d'Estat, al qual li quadra la realitat en l'ànima i sap donar-li una forma deguda i moderna d'un estadista modern.

El senyor Hurtado. — Ha començat a Espanya una política i una era nova. El dia d'avui entranyava grans perills, no per a la República, però sí per a l'orientació dels espanyols, en un problema d'aquesta naturalesa. El cap del Govern, en la seva meravellosa conferència política, ha posat, no les fites, sinó la major eficàcia perquè Espanya desterrí absolutament tot el vell.

L'opinió de les més significades personalitats parlamentàries són les següents:

El senyor Melquíades Alvarez. — Em sembla que el cap del Govern conceix molt als catalans. El discurs, bé.

El senyor Lerroux. — Solament dic que m'ha semblat bé.

Els senyors Ortega i Gasset, Maura i Sanchez Roman, es negaren a opinar.

El senyor Cordero: Un gran discurs. En articular-se els detalls hauran d'acabar-se i perfeccionar-se moltes coses que ara en el discurs no estan clares. Una d'elles, per exemple, és l'ordre públic.

El senyor Salmeron. — Tot el que quedava de la política vella ha desaparegut aquesta tarda per sempre. Del catarrós Montero de los Ríos ja no en queda res. S'ha demostrat que en

aquest Parlament cada un obra de conformitat amb els seus sentiments i les seves conviccions.

El senyor Rey Mora, digué:

— El discurs, en les seves línies generals, magnífic. Hi ha parts en les quals discrepem, com, per exemple, en la de l'ensenyament; però el Govern ha retut a Lerroux el tribut que li mereixia. Ara, que la minoria no seguirà el seu cap si es desvia de la línia de conducta traçada.

El senyor Fabra Ribas. — El discurs d'Azaña demostra que poden pre-entendre-se problemes més greus; però una papereta com aquesta i més difícil que aquesta no, i l'ha resolt amb una habilitat de gran home d'Estat.

El senyor Barnés. — M'ha semblat l'obra d'un gran estadista. Crec que el problema, malgrat les seves dificultats, pel que es refereix a l'autonomia i al regionalisme, ha entrat en una fase de solució.

El senyor Ossorio i Gallardo. — Molt bé: No coincidint en totes les solucions, com es desprèn del meu discurs d'ahir; però aplaudint sempre l'orientació.

Calderon (don Abilio). — Un dia de tristesa històrica per a Espanya i per a Castella.

El senyor Martinez de Velasco. — Per a mi ha estat una veritable decepció. La primera part, dedicada a explicar el sentit i abast d'una història per a nosaltres desconeguda. La resta, en el que es refereix a les facultats que han d'atribuir-se a Catalunya, són gairebé idèntiques al dictamen de la comissió. No mereixia la pena que durant tant de temps s'hagués mantingut viva una expectació que avui ha quedat plenament defraudada.

COMENTARIS AL DISCURS DEL CAP DEL GOVERN

Madrid, 28. — Molts dels periòdics d'avui publiquen el text íntegre del discurs del senyor Azaña, sacrificant l'altra informació, que ocupa aquest discurs quatre pàgines.

Els comentaris que es fan sobre la part política del discurs del cap del Govern es fa ressaltar la crida que féu al senyor Lerroux posant-se de relleu que per primera vegada el senyor Azaña s'ha preocupat del seu successor al Govern.

Segons es refereix la gran importància i transcendència de la crida feta al senyor Lerroux i al partit radical, com als seus futurs successors.

Aquesta part política del discurs del senyor Azaña ha estat també motiu de molts comentaris als cercles polítics.

Els radicals ho interpretaven en el sentit que està demostrat que sempre que es tracta d'un assumpte transcendental s'ha d'acudir al seu cap i a ells.

També comenten els periòdics, amb gran extensió, la part del discurs que es refereix a l'Estatut de Catalunya.

"El Liberal" elogia en gran manera el seu discurs i diu que al cap del

banc blau hi ha un home d'Estat, sincer, rellevant i decidit. El discurs fou quelcom magnífic i d'una eficàcia formidable.

"El Socialista" dedica, també, grans elogis al discurs del senyor Azaña i diu que ho esperava, ja que el senyor Azaña és un estadista autèntic. El compara el periòdic amb Gavouri, Bamberga i Bismarck.

"El Sol" qualifica d'històric el discurs i diu que haurà d'ésser fecundíssim i de pregoneres conseqüències.

"Ahora" afirma que el discurs del cap del Govern ha plantejat en un pla biabla la qüestió de l'Estatut portant-la cap a la seva solució.

"El Imparcial" diu que el discurs més bé que pronunciat al saló del Congrés semblava que es pronunciava Dependents del Comerç i de la Indústria locals del Centre Autonomista de tria, i això semblava veritat, mirant a molts escons.

"El Debate" manifesta que llegit amb deteniment i serenitat el discurs del senyor Azaña veuran molts dels que l'aplaudiren que s'equivocaren.

ñor Lerroux en su pasado discurso, en el que se ligó a una solución conciliadora del problema. Otro de los propósitos, a juicio de los diputados comentaristas, fué el de prever cualquier abstención en la mayoría que sería funesta por el número verdaderamente exorbitante de votos con que el Gobierno cuenta para los acuerdos, y en este caso el señor Lerroux podría suplir las deficiencias. Por último hacían notar que el señor Azaña por primera vez había dibujado la sucesión de este Gobierno, personificándola en el señor Lerroux, con lo que obligaba más a éste a una política de colaboración en el trascendental problema del Estatuto.

Todo esto, a juicio de los diputados a quí nos referimos, explicaba de modo suficiente los elogios del señor Azaña al jefe radical; sobre todo, según los comentaristas, si se tiene en cuenta que el presidente del Consejo no es dado a la lisonja.

"Els Petits Mutualistes"

L'Ajuntament de la ciutat i la Caixa de Pensions per a la Veïesa i d'Estatvi, han atorgat 500 i 1.500 pessetes, respectivament, les quals seran repartides amb premis per tots els nens assistents a fi d'engruixir les llibretes de dot i de vellesa que la Secció els té obertes. L'alcalde ha delegat en el regidor senyor Armengol de Llano perquè el representi i tenim entès que assistiran també les altres autoritats.

Els mutualistes que hi vulguin con- correr i no siguin familiars dels petits, no podran entrar si no exhibeixen abans un rebut de la Germandat a la qual pertanyen.

Un nou encert de les «Publicacions Edeya»

Les «Publicacions Edeya», que han obtingut un gran èxit amb la publicació del fullet *Hiero y sangre en Manchuria*, revelació documental dels plans imperialistes del Japó, acaben de posar a la venda un nou interessant document referent a un aspecte

EL MOVIMENT EXTREMISTA

Les autoritats adopten grans precaucions. — Rumors que no resulten certs. — Els obrers del «Manuel Arnús», acomiadats. — Es té notícia de què s'han efectuat diverses detencions

Durant la nit passada s'han adoptat grans precaucions en previsió de probables alteracions d'ordre que sembla que hi havia anunciades. Fins ara no es té notícia que la força pública hagi hagut d'intervenir en cap assumpte.

A darrera hora de la nit circularen rumors que a Terrassa s'havia avançat el moviment anunciat per a demà. Alguns deien que havia esclatat la revolució anant a trets la Guàrdia civil i el poble pels carrers de Terrassa.

També es deia que s'havien tallat les comunicacions i que no hi havia ni gas ni electricitat en tot Terrassa.

Hem procurat informar-nos del què hi havia de cert respecte aquests rumors, poguent assegurar que no hi ha gués res d'això i s. només la manifestació que va produir-se a la sortida de les fàbriques i a la que ja es referi

el governador en rebre els periodistes.

A darrera hora, Terrassa es quedà llarga estona a les fosques, però això fou degut a la tempesta regnant, gairebé a tot Catalunya.

Sembla que degut a una carta rebuda de Madrid, aquest matí han quedat acomiadats tots els obrers del vapor «Manuel Arnús», el qual serà amarrat, definitivament, per la Companyia Transatlàntica. Com sigui que ahir ja es deia que avui s'adoptaria aquesta determinació, ahir a la nit es reuniren el Sindicat del Ram dels Transports per a acordar anar a la vaga per solidaritat amb els esmentats obrers, si aquest eren acomiadats.

Hem sentit a parlar que la policia ha efectuat, durant el dia d'avui, diverses detencions relacionades amb aquesta protesta.

LLEGIU, CADA DIJOUS, LA NOSTRA PAGINA DE

TEATRE, MUSICA, LLIBRES

Obra nova de LLUIS CAPDEVILA

Per la Justícia i per la Llibertat

El llibre més valent més vibrant més rebel D'aquest popularíssim escriptor

5 pts. en totes les llibreries

ESPECTACLES PÚBLICS

TEATRE CATALA ROMEA
Companyia VILA - DAVI
Telèfon 19691

Avui, a un quart d'onze:
GRANDIOS EXIT COMIC de la comèdia alegre, en tres actes, de FRANCESCO PRISAS

ANGELICA GRELOT, estrella de moda
L'OBRA QUE ACABA ELS MALS DE CAP - 1.525 RIALLES - RIURE TOTA LA VIDA
Demà diumenge: a dos quarts de quatre: LA CAPUTXETA VERMELLA I LA RATETA QUE ESCOMBRAVA L'ESCALETA; a tres quarts de sis i nit: ANGELICA GRELOT "ESTRELLA DE MODA"

TEATRE VICTORIA
GRAN COMPANYIA DE REVISTES

Avui nit i totes les nits:
1. L'èxit de la temporada

EL HUEVO DE COLON
creació d'aquesta companyia

2. ESTRENA de la revista ultra alegre en un acte i onze quadros del popular mtre. Penella

Las pistoleras
per P. Huerta, T. Silva, Gometes, Acuaviva, Pradas, Fernández Hera, i les 35 formosíssimes segones típies, gran desfilada per la platea. Dirigirà l'Orquesta el mtre. Penella

Demà, diumenge, tarda i nit:
EL HUEVO DE COLON I LAS PISTOLERAS

Dimarts, tarda i nit, benefici de la primeríssima típle còmica PEPIA HUERTA grans funcions i prenent-hi part valuosos elements. Totes les nits no deixi de veure les dues obres bombes de la temporada, EL HUEVO DE COLON I LAS PISTOLERAS

PUBLI-CINEMA

Sessió continua. Butaca, UNA pesseta. NOTICIARIS, VIATGES, DOCUMENTALS, etc.

GRAN TEATRE ESPANYOL

Avui, nit, a les deu: L'OBRA DEL DIA, L'EXIT BOMBA

LA REINA HA REL·LISCAT
Demà, diumenge tarda i nit, l'obra de l'any
LA REINA HA REL·LISCAT

Teatre NOVELTATS
Gran Companyia LLUIS CALVO

Avui, nit a les deu:
POR UNA EQUIVOCACION i el grandios èxit del dia,

LUISA FERNANDA
Demà, tarda, a les quatre: Segon acte de LA ROSA DEL AZAFRAN i LUISA FERNANDA

TEATRE COMIC
PALAU DE LA REVISTA

Gran Companyia mexicana de revistes típiques

LUPE RIVAS CACHO

Avui, nit a les deu:
GRANDIOS CARTELL

2 REVISTES VODEVILESQUES D'IMMENS EXIT 2

1.er Obertura, AIRES MEXICANS

2.on Delirant èxit de la revista vovdevilesca

A TRAVES DE AMERICA

Creació de la formosíssima i genial LLUISETA RIVAS CACHO

3.er Grandios succés de la revista vovdevilesca en 12 quadros

El desnudo impera
per LUPE RIVAS CACHO - POMPIN IGLESIAS i tota la Companyia Estupenda presentació - Decorats de Morales i Asensi - Sastreria exprofessa

Demà, diumenge, tarda a les quatre: Els tres èxits més grans de la temporada: LA TIERRA DE LUPE - A TRAVES DE AMERICA EL DESNUDO IMPERA

Dimarts, nit a les deu: Solemnitat teatral. Grandiosa funció en honor de la genial primeríssima ballarina

LLUISETA RIVAS CACHO

TEATRE BARCELONA

Companyia de comèdia del Teatre Maria Isabel, de Madrid

Avui, nit a un quart d'onze:

EQUILIBRIOS

Demà, diumenge, tarda i nit:

EQUILIBRIOS

Teatre POLIORAMA

Espectacle MERCEDES SEROS

Avui, nit a un quart d'onze:

ARACELI LEWIS - LUVA ANDRINA - MERCE VARGAS - JOHARA WELS - JOHN LEWIS - RAMMOND MARKONI - LO-LA CABELLO - ZALMA - JAU-ME PLANAS i llurs Discs Vidents i MERCEDES SEROS, vedette

Demà, tarda i nit:

Dos grans programes de varietés

COLISEUM

Avui, nit a les deu:

REVISTA PARAMOUNT - DIBUIXOS i HAZTE RICO PRONTO

per William Haines

CINEMA PARIS

Avda. Pta. Angel, 11-13. Tel. 14544

Avui, nit a tres quarts de deu:

REVISTA PARAMOUNT (en espanyol, - Claudette Colbert en HONOR ENTRE AMANTES

WILLY FORST en el deliciós super-film,

Las alegres chicas de Viena

Demà, matinal, a les onze.

Es despatxa a la guixeta per a la sessió numerada de demà diumenge tarda a les sis.

Dilluns: William Powell en GIGOLO amb Carole Lombard; i Jack Oakie en LEON DE SOCIEDAD amb Mary Brian.

BROADWAY CINEMA

Unió. 7 - Telèfon 19944

Avui, CINEMA SONOR:

YO QUIERO QUE ME LLEVEN A HOLLYWOOD totalment en espanyol

EL OTRO YO, emocionant drama policíac. NOTICIARI i DIBUIXOS

FANTASIO

Avui, nit a les deu:

REVISTA PARAMOUNT - DIBUIXOS - (ATRACCIO) - GRAN EXIT de la graciosíssima comèdia

EL REY DEL TAXI per Georges Milton

Es despatxa a la guixeta i Centres de Localitats per a la sessió numerada de demà diumenge sis tarda.

Frontó NOVELTATS

Avui, nit, a un quart d'onze:

JUARISTI I-CAZALIS II contra PISTON-MARCELINO. Demà, tarda: IRIGOYEN III-ARRIOLA contra HERNANDORENA I-TEODORO. Nit: ERDOZA menor-GUILERMO contra JUARISTI I-BERBONDO II. Detalls per cartells.

BRAUS-ARENES

Avui, dissabte, nit, a dos quarts d'onze: INAUGURACIO DE LA TEMPORADA

EL EMPASTRE

BRAUS-MONUMENTAL

Diumenge, tarda a les cinc: L'ESPECTACLE DE MODA

Black-Stars-Band

El més nou - L'insuperable 5 NOVILOS DE MORT 5

El famós garrotzador ALFONSO REYES

La quadrilla jovenívola madrilenya MARCIAL LALANDA

JOSELITO GOMEZ

La "troupe" còmica DON JOSE - CHAMACO - PICHÍ I L'HOMME DE GOMA

BLACK-STARS-BAND o BANDA D'ESTRELLES NEGRES

Vegin aquest espectacle, que és un veritable èxit d'organització.

DESPRES DEL DISCURS DEL SENYOR AZANA

El cap del Govern va ésser objecte d'una clamorosa ovació

Madrid. — Acabat el brillant discurs del President del Consell, de tres hores de durada, i després dels aplaudiments tributats a la Cambra al senyor Azaña, es reproduïren les ovacions als passadissos i al saló de conferències, i els diputats l'acompanyaren fins el mateix despatx de ministres.

El senyor Companys abraçà efusivament el senyor Azaña i donà un visca Espanya. El cap del Govern contestà amb un visca Catalunya.

—No, no; visca Espanya! — replicà el senyor Companys.

Tant els ministres com els diputats dels partits governamentals i la minoria catalana reflexaven l'emoció que els havia produït el discurs.

Com a nota simpàtica cal remarcar el fet de què el públic que emplenava les tribunes, unànimement tributà al senyor Azaña una llarga ovació.

"A B C" I EL DISCURS DEL SENYOR AZANA

Madrid, 28. — Diu "A B C": "Convenien los diputados en que el discurso del señor Azaña había sido eminentemente político desde su comienzo hasta su final; pero se fijaban de un modo especial en la parte que más directamente puede afectar a la situación parlamentaria, es decir, a la relación del Gobierno con el grupo que acaudilla don Alejandro Lerroux. Se decía que el largo período que dedicó el señor Azaña al jefe de los radicales envolvía varios propósitos: uno de ellos el de conseguir que el señor Lerroux compartiera la responsabilidad de un asunto nacional que debe afectar del mismo modo a todos los republicanos. Por eso el señor Azaña subrayó con ahínco la actitud del se-

la humanitat

Any II Barcelona, 28 de maig de 1932 Núm. 171

Manuel Azaña o la fidelitat

Aquesta nit passada escoltàvem per ràdio — E. A. J. U. — una referència del discurs que en aquells moments pronunciava al Parlament Manuel Azaña, a major honra i glòria de Catalunya i d'Espanya. I, sobretot, a major honra i glòria de la República. Perquè Espanya i Catalunya no ens interessaven sense República, sense llibertat. Són els ideals els que donen grandesa als pobles.

Com nosaltres, eren molts els que ahir a la nit escoltaven la veu del locutor que ens transmetia una informació del discurs de Manuel Azaña.

El discurs del cap del Govern era, ahir, el tema obligat en totes les converses. Al cafè, al teatre, al club, al tramvia, al carrer, la gent d'una certa sensibilitat no parlava sinó de la transcendència d'aquest discurs.

Ahir, gràcies a la intervenció parlamentària de Manuel Azaña, la política deixava d'ésser una cosa innoble, baixa de sèrie, de saforç.

Avui hem pogut llegir el discurs a la premsa. Discurs que havia preparat molt bé el pobre diable de Rojo Villanova amb unes quantes incongruències i fadeses.

Les paraules de Manuel Azaña arribaren amb una oportunitat magnífica i desfeien l'atmosfera d'incongruència i de fadeses que s'havia creat a l'entorn del problema vitalíssim de l'Estatut. I d'incomprensió, de prejudici.

Paraules plenes de seny, de cordialitat, de noblesa, d'intel·ligència. Paraules que ens recordava unes altres paraules pronunciades per Manuel Azaña a Barcelona l'any mil nou-cents vint-i-nou, quan la vinguda dels intel·lectuals castellans a Catalunya.

La vinguda dels intel·lectuals castellans a Barcelona, tenia, per pecat d'organització, aquell to d'insuportable suficiència, d'insuportable emfasi, d'insuportable pedanteria que tenen, d'un quan temps ençà, les especulacions intel·lectuals de les dretes de Catalunya. Per a fugir d'aquesta pedanteria Tomás Borrás, Díez Canedo, Alberto Insúa, Pedro Salinas i nosaltres ens en anàrem a sopar a un restaurant popular de la Barceloneta. Per a fugir d'aquesta pedanteria un grup d'escriptors catalans d'esquerra organitzàrem un sopar — l'anti-Ritz — als escriptors castellans d'esquerra, que celebràrem al Restaurant Pàtria. No hi assistiren molts catalans, no n'hi assistiren tants com al Ritz, per dues raons: perquè nosaltres érem pobres i perquè l'acte havia estat organitzat cutia-corrents.

Entre els escriptors castellans que assistiren al sopar del Restaurant Pàtria hi havien tres estimats amics nostres que avui, per bé de la República, són ministres: Ferran de los Ríos, Alvar de Albornoz i Manuel Azaña.

I avui, en dies de República, ens plau recordar el discurs que Manuel Azaña, en dies negres de monarquia, pronuncià al Restaurant Pàtria. Discurs ple de comprensió, de lucidesa, de lleialtat. Discurs exacte al d'avui, amb les mateixes virtuts del d'avui.

Manuel Azaña no és un orador florit, un orador de latiguillo a la Castellar. No fa comèdia, no crida, no plora, no mou el braç descompassadament. Parla d'una manera senzilla, clara, precisa, normal. No es proposa fer frases ni fer espectacle: es proposa dir el que pensa i dir-ho d'una manera intel·ligent i comprensible.

De la mateixa manera que no és un orador professional, tampoc no és un polític professional, o un d'aquests homes que han fet de la política una mena de llot desagradable i hi viuen com les granotes.

I fixeu-vos com Manuel Azaña, un escriptor, un intel·lectual, ha triomfat de tots els professionals de la política. Fixeu-vos com és l'home cim de la República. I ho és per la seva lleialtat, per la seva fidelitat a un ideal d'intel·ligència, de llibertat i de justícia.

Manuel Azaña, avui cap del Govern de la República, és el mateix Manuel Azaña del sopar del Restaurant Pàtria: un home recte i lleial, un home que sap ésser fidel a les seves conviccions. Gran mèrit, sobretot avui que adhuc els senyors de la Lliga, que col·laboraren d'una manera vil amb la monarquia, han esdevingut republicans.

Sense críes, sense truc, sense latiguillos, sense traca final, Manuel Azaña ha fet un gran discurs, del qual — entre moltes altres — cal recordar aquestes paraules: "L'última regió que sucumbí a la política assimilista fou Catalunya, i per això poden dir els seus naturals que foren els últims a defensar les llibertats del poble espanyol." "La corona ha estat l'argolla dels pobles espanyols. Amb la Revolució la trencàrem; no continuem ara la política unitària i absorbent."

El discurs de Manuel Azaña ha estat, a més d'una gran pega oratòria, el gest d'un home digne, sencer, intel·ligent. D'un home que, veritablement, pot dir-se republicà.

LLUIS CAPDEVILA.

focs de bengala

ESPECTACLES DEPRIMENTS

Nits passades vàrem haver d'anar dintre Barcelona i tornàrem a Gràcia tot caminant. Pel camí ens vàrem fixar en una pobre dona, de lamentables condicions físiques, la qual, per escarni, cridava els vianants per tal d'oferir-los amor. Algun dels que ella cridava tenia el bongust de no fer-ne cas. Però d'altres no podien estar-se d'exterioritzar allò que pensaven i la pobre sexagenària disfressada de nena se'n sentia de totes.

La prostitució de la dona és un crim social que en tot moment hauria de fer-nos sortir els colors a la cara. Però som febles i, sense motiu que ho justifiqui, sentim una insubornable tendència a sentir-nos comprensius i indulgents amb aquest trist comerç quan l'acompanyen la joventut, la bellesa i l'alegria. Davant d'una geisha, espiritual i alada com una il·lusió, artista i poetessa, gentil i apassionada, d'ocíl i efusiva, tenim la seguretat que claudica el més purità. Davant d'una pobre vella, grossa, feixuga, envernissada, amb totes les característiques de la pobre senyora Chupa Barca de Duvernois, desapareix tot enlluernament i la misèria moral i material es fa més corpenedora. Aquella visió, grotescament trágica, no pot de cap manera inspirar a ningú, que sigui normalment constituït, ni desig ni atracció. No pot inspirar altra cosa que llàstima.

I heus ací que avui, en llegir el discurs de Rojo Villanova, històric regnant de les colles addictes a l'imperialisme borbònic, no m'he pogut estar de recordar-me de la meua misèria que vaig veure nits endarrerades. L'espectacle que ha donat aquest jaio irreflexiu com un vailet, imprudent com un soldat embriagat, deprimeix i fa pena. Que es produís com ell es produeix un carreter o un aguador, elevats pel vaivé revolucionari, es comprendria i hom se'n faria càrrec. Però que menti descaradament un home

que es vanta de viure al dia; que falsi la història tot un senyor catèdràtic; que fuetegi amb sàdica complaença els catalans i faci escarni dels almogàvers un aragonès, ultrapassa les normes de la discrepància i llinda amb les de la bandarrería, tant com les actituds inequívokes de la pobre vella prostituta que jo vaig veure l'altra nit.

"No se hizo la miel para la boca del asno" canta un refrany castellà. I és veritat. La discussió de l'Estatut venia adquirint d'ençà de les magnífiques intervencions darrerament registrades un insospitat caire de noblesa i d'elevació. Però ls pintes—dispenseu, amics, l'expressió, però el qui la provoca no en mereix d'altra—els pintes, dic, com Rojo Villanova, no poden avenir-se a què la justícia s'imposi al despotisme i que els homes honrats d'ací i d'allà s'entenguin i no s'esbatussin.

Resultaria infantil i desconcertant que la monomania persecutòria, la fòbia anticatalana d'un senyor, de dos senyors, de cent senyors, tractés d'imposar-se a la reconciliació magnífica de dos pobles que han nascut per a ésser bessons i no enemics. El cinisme del col·laborador de la Dictadura —tothom recordarà els seus actes públics de bracet amb els Calvo Sotelo—que acusa els catalans d'haver trobat bé tot el que féu aquella, que ignora que som republicans de naixença, ultrapassa ja els límits de la barra i esdevé inconsciència pura. Aquest ancià sense decòrum no s'està de mentir i fer el pallasso, comptant amb què la correcció dels que l'escolten farà impossible que hom li escupi la cara com es mereix i com jo faig, mentalment, tot i dolent-me l'ànima tenir de trencar el respecte a unes barbes tan blanques com les seves.

J. M. FRANCÉS

cadadia...

Butlletí del temps

Ahir el temps jugà despietadament amb la nostra inquietud. Aquests dos mots despietadament i inquietud potser són un ric massa forcs. Però ja estan escrits i els deixem.

No sabem si faria sol, si plouria. No sabem si posar-nos l'impermeable o agafar el bastó. No fèrem cap de les dues coses. Pensàrem: si plou, ens queda el recurs d'un taxi. Avui que tothom fa el pobre—sobretot els que no en són—a nosaltres ens plau confessar que encara tenim diners per a un taxi.

Si no n'arribem a tenir, amb aquell aiguat!

Un altre drap

En l'edició d'abans d'ahir ens ocupàvem dels draps que ornaren alguns balcons. I deiem que, en realitat no s'honorava el Crist—el Crist perseguit per la llei que empara l'Ordre, la Propietat, la Riquesa i altres coses igualment respectables—sinó que s'escaïa la República.

En ocupar-nos dels draps, ens oblidaem d'un drap que aparegué a un balcó d'una casa del Passeig de Sant Joan: el balcó del segon pis de la casa número 9. Es tractava d'un drap brut, és a dir, d'un drap monàrquic.

¿Com tolera la policia l'exhibició de semblant drap? No ens ho podem explicar. Com no ens explicariem que el senyor governador—gobernador de la República, senyor Moles!—no castigués la insolència d'aquest monàrquic.

Perquè la llei ha d'ésser igual per uns i per altres.

Al servei de la República

Aquest grup d'Al Servei de la República, que capitaneja José Ortega i Gasset, davant el problema de l'Estatut de Catalunya adoptarà una actitud restrictiva.

Així ho llegim a A B C, l'òrgan monàrquic, enrogalladament monàrquic. I és ben estrany—i ben llastimós—que un grup que es diu creat per a posar-se al Servei de la República opini des del monàrquic i troglodític A B C.

Aquesta actitud restrictiva no és una actitud massa intel·ligent. Si tots els serveis que Ortega i Gasset pensa fer a la República són com aquest valdrà més que pleguem.

Un senyor Jaén

Un tal senyor Jaén—molt senyor nostre—s'ha ocupat al Parlament de l'Estatut de Catalunya.

Aquest pobre senyor també està empeltat de don Clodoaldo, també està cregut que als catalans se'ns ha de negar el pa i la sal, s'ns ha de negar tot.

I per damunt de tot opina que "a toda costa debe mantenerse el idioma castellano que es una lengua imperial".

Si no troba altres raonaments, amb aquest de la "lengua imperial" no farem res. Es a dir: farem el que ha fet el senyor Jaén: un paper ridícul, indigne de la República.

Albiñana no pot viure a Les Hurdes

¿Recordau que Albiñana, el més grotesc amic de l'ex-rei, el més còmic puntal de la difunta monarquia, fou exiliat a Les Hurdes? Doncs bé; ara resulta que el batlle de Martintendrau, lloc on anava destinat el doctor facciós, diu que no hi ha alimentació ni habitació per a l'exiliat.

A veure si ara resulta que, en vista d'això, l'envien a un balneari a passar l'estiu.

Creiem que els escriptors del batlle són un ric absurd. Tractant-se d'Albiñana no cal filar tan prim. ¿No hi ha alimentació? Que mengi herba. No hi ha habitació? Que visqui a una cova.

L'herba i la cova són dues coses que no poden desplaure a un monàrquic. I menys a un monàrquic com Albiñana.

Melquiades Alvarez

I, en efecte, aquell pobre diable de Melquiades Alvarez, aquell supervivent de la vella política—tan vella que s'ha tornat rànica i fa pudor—ha visitat a Casares Quiroga per a queixar-se en favor del doctor Albiñana. Diu que el lloc on l'han exiliat no reuneix condicions. Si, és clar: no hi deu haver camp de tennis, ni tea rooms, ni Ritz, ni Circulo Mercantil a estil Montiel.

Que l'enviin a Bata, si els negres el volen. Que no el voldren.

CRONIQUE DEL PARLAMENT

UNA BELLA JORNADA

Va ésser la d'ahir, al Parlament, una sessió històrica. El parlament del cap del Govern, senyor Azaña, va constituir el parlament d'un veritable governant. El comentari unànime, en tots els sectors de la Cambra, era el de què des dels temps de Cánovas del Castillo Espanya no havia tingut cap home d'Estat que pogués semblar-se al que avui presideix el Govern de la República. Dues hores, més aviat més que menys, durà el seu discurs, i durant aquest temps la Cambra, suspesa, escoltà amb religiosa atenció, subratllant amb freqüents aplaudiments els conceptes fonamentals que, amb una clara visió dels interessos d'Espanya i al marge de tota passió exposà el cap del Govern en forma impecable.

La història d'Espanya, exposada pel senyor Azaña, però el caire unitarista amb què ens la presentaren anteriors oradors del vell règim per a adquirir una modalitat nova, per a molts insospitada, reveladora de l'antigor, de les ànsies antagòniques dels pobles de la península. L'Estatut de Catalunya va quedar, després de les seves paraules, plenament justificat. En elles el senyor Azaña incorpora a Espanya el magne problema de les aspiracions catalanes i demostra que allà on altres polítics han vist migradament, sols perills i possibilitats de disgregació, hi havia una força estatal que feia de les regions autònomes, parts imprescindibles de la nació espanyola. Una concepció d'un Estat liberal, àmpliament liberal, que dona als pobles que el componen la màxima llibertat per a organitzar la seva vida, en l'habis d'un cap del Govern causà profunda impressió a la Cambra. Els petits instints de rancúnia, la incomprensió sistemàtica, foren desautoritzades no per les paraules del discurs, sinó per l'esperit del mateix. Conscient del moment històric, convençut de la necessitat de resoldre el problema de l'única manera que pot resoldre's, el senyor Azaña, en unes paraules plenes de lògica i d'experiència política, posà les coses al seu lloc i aconseguí, unànimement, els aplaudiments de tots els sectors de la Cambra, exceptuant, com és natural, els agraris i les desferres de la monarquia.

Ha fixat, el senyor Azaña, la posició del Govern respecte als problemes que l'Estatut planteja i si bé no ha donat fórmules concretes, de les seves paraules se'n desprèn prou clarament l'orientació futura. Tot palesant els desigs de col·laboració amb els sectors republicans de la Cambra, ha fet remarcar el senyor Azaña que la majoria és prou forta per a treure endavant el projecte que conceptua beneficis per a Catalunya i la República. Les seves afirmacions referent a l'ensenyament, a la legislació social i a la Justícia, foren exemples de l'esperit que animarà el Govern en la propera discussió de l'articulat. Aquestes disposicions ens donen un marge de confiança que fins ara no teníem. L'actitud del senyor Azaña, el patriotisme i lleialtat del qual han quedat palesades una vegada més, merescué l'ovació emocionant amb què va ésser acollit en acabar el seu parlament. Tothom, amics i adversaris reconeixien que la sort de l'Estatut estava ja prejutjada.

Per a Catalunya i per a la República espanyola, va ésser, la d'ahir, una bella jornada. — R.

Madrid, 28 maig 1932.

EL PRECURSOR I EL MESIES

Sigu'n's permès, sense facècia ni anacronisme, emprar el simil amb què encapalem aquestes ratlles. La paraula serena, forta, precisa de Manuel Azaña, escoltada ahir a les Corts Constituents, precedida pel discurs optimista, cordial i esperangador d'Angel Ossorio, tenen molts punts de contacte amb l'ordre que aperegueren damunt del món antic les ensenyances del Salvador, immediatament que les del Baptista.

La veritat sempre juga bé. El Bé Suprem no apel·la a estratègies sorpreses ni es proposa agafar desprevingut a ningú. Així el fariseisme i el gentilisme, es veuen, tot d'una sobtats per l'aparició d'un solitari que predica en despoplat, i anuncia l'aparició immediata d'aquell que "és", únic a qui cal que escoltin els homes de bona voluntat.

A través dels segles la vestidura dels homes i del pensament canvien en l'aparència, però romanen les mateixes en el fons. El fariseisme, també perdura. La mateixa hipocresia d'un Doctor de la llei, aferrat als privilegis de casta, la trobem en les paraules irreverents i bilioses dels Rojo i Companys, gent que tracta endebades, d'entorpir amb capcioses tergiversacions l'harmonie endegament d'un plet centenari.

Abans d'ahir apareixia el Baptista. Aquest no és, certament, un asceeta selvàtic vestit amb la pell d'un xai. Es un baró senyorívol, per bé que corpulent, i no parla amb encarcament profètic, ans bé amb una graciosa mordacitat de la Ronda de Embajadores que traspuja a través de l'oració perfecta, assenyada, erudita i cordial. No té res d'estrany que un Precursor de 1932 tingui aspecte distint d'un altre de l'època pre-cristiana.

I tot seguit, amb el curt espai d'unes hores, sorgeix formidable, abassegadora, l'eloqüència del Mesies de l'Espanya Nova, de l'Espanya estroncada per la petja dels invasors, víctima de totes les seves torpors i indignitats, el mateix a Castell: que a Catalunya.

I el Mesies contemporani, veureu que no parla amb símbols, ni paraules, ni emet idees abstractes respecte a hipotètiques i difuses revelacions. El Mesies espanyol concreta, precisa, esbandeix, situa. No deixa una insidia sense aixafar ni una errada sense corregir. Ell, avui, com sempre, ha dut, amb mà de ferro, les coses pel camí que és necessari que vagin.

I altrament els temps, posats a canviar, canvien del tot. Ni cap Herodes, per a satisfer una Salomé voluptuosa, amputarà l'enfòrica testa somrient del senyor Ossorio Gallardo, ni totes les exacerbacions farisaïques de l'unitarisme aconseguiran crucificar Manuel Azaña. Aquest pujarà a la glòria laica i civil, sense haver baixat a l'Infern. I si cal una víctima política, serà, tal vegada, un Barrabàs autèntic, que no ens costarà gaire d'identificar si Déu ens conserva la vista.

S'INTENTAVA ATEMPTAR CONTRA EL SENYOR ANGUERA DE SOJO

Estan detinguts tres individus per suposats complicats en l'atemptat

Segons hem pogut esbrinar, fa uns dies han ingressat a la presó tres individus, els quals la policia detingué com complicats en un atemptat que es preparava contra el senyor Anguera de Sojo.

Contra l'actual president de l'Audiència, ens ha assegurat persona molt afecte a la seva persona, que s'havien ja descobert dos complots per atemptar contra d'ell sense que els mateixos tinguessin efectivitat per haver-los descobert la policia a temps.

El darrer complot a què ens referim, sembla que havia de portar-se a cap en ocasió que el senyor Anguera de Sojo realitzés la seva visita a l'Institut d'Estudis Catalans, cosa que fa amb certa freqüència.

Assabentada la policia d'aquests propòsits, muntà un servei especial que donà com a resultat detinir tres individus que estaven situats en llocs estratègics dels carrers per on havia de passar el senyor Anguera de Sojo.

Els detinguts, però, no portaven cap arma damunt d'ells i això fa pensar si només estaven allí per organitzar la parada o bé els hi havien de proporcionar l'armament en el moment oportú persones que no despertin sospites a ningú.

Tota vegada que cap acusació pot fer-se contra d'ells, la policia no ha po-

gut trametre els detinguts al jutjat amb l'acusació de l'intent de l'atemptat si bé continua les seves diligències per tal d'esbrinar tota la possible ramificació d'aquests complots.

Com a resultat de les recerques de la policia, i per a prevenir qualsevol desagradable contingència, dos policies estan encarregats de la guàrdia constant del senyor Anguera de Sojo.

Albert de Quintana, malalt

Fa dues setmanes que fa lilt, a Madrid, afectat per una dolència del fetge, el destacat parlamentari català Albert de Quintana.

A més del dolor físic el senyor Quintana de León sofreix el nerviosisme i el disgust d'estar absent aquests dies interessantíssims dels treballs parlamentaris.

La minoria catalana troba a mancar el concurs d'un company tan capacitat, discret i eloqüent, que és figura rellevant de la política de la nostra terra.

El senyor Quintana és visitat continuament pels seus companys.

Les nostres notícies són de què aviat podrà reprendre els seus treballs, cosa que desitgem de tot cor.

EL CINEMA

La política

La crisi cinematogràfica

Al parlar de cinema generalment hom para sempre o quasi sempre a la mateixa conclusió: la crisi actual. Aquesta és la clau utilitzada per a donar una explicació a les difícils situacions que diàriament ve creuant el negoci cinematogràfic en els seus més variats aspectes.

I a voltes, res no es tan lluny de la realitat. Jo no vull pas dir que la crisi no existeixi, malauradament això és una cosa que no es pot negar. No hi ha equivocació possible en ço

sa no és prou decisiva, prou poderosa, amb ésser-ho, per a produir la situació actual del cinema, de l'espectacle cinematogràfic.

Jo recordo haver dit un dia que, al meu criteri, són moltes i molt complexes les causes que han produït aquests efectes. L'examen de les mateixes ens portarien a la utilització d'un espai en aquestes columnes del qual no podem pas disposar ara. Però, entre elles cal esmentar una de les que més influència exerceixen en el manteniment de l'actual situació. Aquesta és, el millorament cultural, en l'aspecte cinematogràfic, del públic. Fixem-nos que la crisi, naturalment, es deixa sentir més poderosament a les ciutats on el públic es considera posseïdor d'una cultura cinematogràfica més depurada.

El públic, avui, no s'accontenta amb ço que un dia, amb la seva desorientació enfront del cinema, li plagués força. L'evolució del seu gust és una cosa força evident. Aquest millorament produeix, indiscutiblement, el seu retraïment dels locals dedicats al cinema. ¿Per què? Per la manca de bona producció. Havem de reconèixer que el públic ha estat escarmentat. Amb soroll de bombo i platerets se li han vingut presentant continuament pel·lícules sencillament inacceptables, ara — vull recalcar-ho — quan s'ha produït aquesta depuració del seu gust artístic. I en aquest aspecte havem de reconèixer també lògica i molt natural la seva retracció.

Quan al mercat surt una bona pel·lícula — una pel·lícula amb cara i ulls — es torna a produir un apropament del públic vers el cinema. Això és incontestable. Mantes voltes ho havem vist aquesta temporada i adhuc ara en el seu final. Co ens prova que sols espera bons films. Quan surtin aquests el públic tornarà a les sales de cinema.

La crisi, doncs, no existeix, en el fons, a sota. Ve de més lluny. Prové de la producció. Si aquesta millorés, milloraria indiscutiblement, la situació de l'espectacle cinematogràfic. És una cadena que no es possible trencar. El cinema té avui una base ben poc sòlida i aquesta manca de solidesa produeix la seva inestabilitat i de continuar, la seva caiguda.

Es a dir, aquesta manca de solidesa sempre hi ha estat, co vol dir que el cinema no ha evolucionat a la mida de la cultura del públic. Perseguint l'aspecte purament comercial ha oblidat que el públic de ciutats anava refinant els seus gustos i prenia una orientació fins allavors inexistents.

I la seva tossuderia a enfocar sense variacions el mateix camí — fins ara ben productiu, es cert — o tal volta la seva incomprensió ha anat malejant l'ambient cinematogràfic en ço que es refereix al públic.

Diàriament s'ha anat posant més de relleu en el cinema la seva manca de penetració de l'actualitat, la seva manca de justa ambientació. Aquesta és, almenys amb lleugeres excepcions, la tònica general.

El cinema s'ha desentès de l'actualitat, no ha sabut o no ha volgut compenetrar-se amb la vida actual del món, tota dinamisme, tota inquietud, no ha sabut o no ha volgut penetrar en la vida social que avui apassiona les multituds, i la seva manca d'alta

ideologia l'ha fet una cosa inerte, una cosa sense ànima una cosa sense sensibilitat.

Es a dir que s'ha desentès del poble que es qui li dona vida, ha menyspreat la seva espiritualitat i en justa correspondència aquell s'ha desentès d'ell perquè no ni ha trobat la vibració dels seus sentiments, l'emoció estètica, perquè no ha vist en ell més que banalitat més que intrascendències.

Quan el cinema es dongui compte de la seva missió, quan vertaderament s'adentri a la vida i a la visqui intensament, quan el cinema camini al compàs del temps i es faci social, en els seus múltiples aspectes, llavors fent ús de les seves principals qualitats es remuntarà novament a l'altura a que avui deuria ja estar.

Co no vol pas dir que ha de menysprear també altres aspectes, el frivolt per exemple, l'oporetà, però sempre i en tot moment el cinema ha de tenir profunditat en un o altre aspecte. La manca d'aquesta, la inconsistència és el seu pitjor enemic.

La cosa, val a dir-ho, no es pas fàcil, per ara. Hi manca l'element directiu. Alguns directors, pocs, són capassos de donar al cinema aquest canvi d'orientació. Però en general és evident la manca de bons directors. Es aquest l'element que cal cultivar. Per fortuna havem observat alguna es-

L'anul·lació del contracte amb la Transatlàntica

SORTIDA DE REGIDORS CAP A MADRID

Avui, dissabte sortirà cap a Madrid el regidor senyor Bausili i el dilluns ho faran els tinentes d'alcalde senyor Ventosa i Giralt i el regidor senyor Solà de Canizares als quals acompanyaran representants del Foment del Treball Nacional, Cambra de la Indústria i Cambra del Comerç i Navegació. Probablement el senyor Bosch Lebrús i Oliva per les dues primeres i algun membre de la Junta de la darrera.

El dimarts tots els comissionats hauran de fer les oportunes visites als ministres d'Hisenda, Marina i Agricultura, els caps de les minories parlamentàries i els membres de la Comissió de Marina, encarregada d'estudiar el projecte relatiu a l'anul·lació del contracte entre l'Estat i la companyia Transatlàntica.

DONATIU DE PEIX ALS HOSPITALS I ASILS

El Director del Mercat Central de Peix ha comunicat al President de la Comissió de Proveïments, que amb l'autorització dels consignataris del sudit mercat han estat enviats a diversos centres benèfics de la Ciutat en concepte de donatius les següents quantitats de peix, (sardines), Hospital Clínic, 500 quilos; Hospital de St. Pau, 530 quilos; Hospital d'Infecciosos, 175 quilos; Hospital d'Incurables, 155 quilos; Asil del Parc, 350 quilos; Casa Provincial de Caritat, 210 quilos; Asil del Port, 155; en total 2.415 quilos de sardines.

EL SENYOR GIRALT VISITA ELS HOSPITALS

El tinent d'alcalde i president de la Comissió de Governació senyor Casimir Giralt ha visitat l'Hospital Asil de l'Esperança i l'Hospital d'Infecciosos amb l'objecte de revisar personalment els serveis d'ambdues institucions. El senyor Giralt ha canviat impressions amb els Directors dels mateixos, doctors Massachs i Grau i amb els administradors senyors Verdader i Vives, respectivament, respecte a la forma com són prestats aquells serveis en general i a cada departament en particular, estudiant tot el que es refereix a personal, neteja, material científic i aliments destinats als malalts. A la visita del senyor Giralt han assistit el Sub-administrador de l'Hospital d'Infecciosos senyor Vilà i els doctors Grau, Soler y Doff, Domènech, Cabeza i l'arquitecte senyor Plantada, amb el qual estigué tractant el senyor Giralt de la manera com podria establir-se urgentment l'Hospital de Traumatismes (Cirurgia d'urgència) institució de necessitat sentida i imperiosa en aquesta ciutat.

Vil·lè Congrés de metges de llengua catalana

El dia 31 de maig acaba el termini per a les inscripcions a aquest Congrés, que se celebrarà a Palma de Mallorca els dies 27 de juny al 3 de juliol. El nombre de congressistes inscrits fins a la data és molt més crescut del que es podia esperar, per la qual cosa comencen a sorgir dificultats per a organitzar el plaçament als Hotels. La comissió organitzadora i executiva procura resoldre en el possible aquestes dificultats, però és indispensable que quedí tancat el termini d'inscripció a la data indicada, per a evitar inscripcions a darrera hora, que dificultarien l'organització i serien en perjudici dels mateixos inscrits, que no podrien ésser atesos com és desig de la comissió.

Els metges farmacèutics, odontòlegs, veterinaris, etc., que vulguin ésser Congressistes, són pregats d'adreçar llur inscripció el més aviat possible a l'oficina central del Congrés (Llúria, número 7, principal. Barcelona).

JOSEP PINEDA, AL CASAL CATALÀ MARTINENC

Avui, a les deu de la vetlla, tindrà lloc, al Casal Català Martinenc, i organitzada per la "Joventut Els Nét dels Almogàvers", una conferència del senyor Josep Pineda Fargas, ex-president del Centre Català de l'Havana, sota el tema: "L'actuació dels catalans d'Amèrica durant la dictadura de Primo de Rivera".

UNA REUNIO DE LA UNIO DE DEPENDENTS

La Unió de Dependents del Comerç i de la Indústria de Catalunya, U. G. de T., assabenta tots els seus afiliats que l'Assemblea general extraordinària anunciada per al dissabte passat, dia 21, ha estat ajornada fins a demà, diumenge, a les onze del matí, i en la qual es posarà a discussió, entre altres punts, les proposicions que caldrà trametre al Congrés Nacional de la U.G.T. i de la protesta per la no actuació dels Jurats Mixtes del Comerç a l'Engròs, Detall i Oficines.

CONFERENCIA AJORNADA

Ens comunica el Casal d'Esquerra d'Estat Català, del districte II, que ha estat ajornada la conferència que avui, dissabte, havia de donar, en aquell Casal, el diputat a la Generalitat En Nicolau Battestini.

LA SECCIO FEMENINA DE LA FALC

Ha quedat constituïda la Junta de la Secció Femenina de La Falc, Joventut d'Esquerra Republicana de Catalunya (Rambla de les Flors, 30) amb els següents nomenaments: Presidenta, Núria M. Oromí; Vice-presidenta, Josefa Llop; Secretària, Maria Dolores Bargalló; Vice-secretària, Antònia Masip; Tresorera, Carme Cases; Vocals, Àlrea Seguí, Concepció Boadella, Maria Martí.

La Secció Femenina de La Falc, Joventut d'Esquerra Republicana de Catalunya tindrà cura d'organitzar tots aquells actes culturals polítics i socials que tendeixin al millorament de la dona. A l'acte de la seva inauguració oficial ha promès la seva assistència el President de la Generalitat de Catalunya, President Honorari de l'Entitat, i les més destacades personalitats del partit.

UN TELEGRAMA

Telegrama enviat al president del Consell: "Manuel Azaña. - Madrid. - Casal Federal del Guinardó, d'Esquerra Republicana de Catalunya, rinde sincero homenaje al insigne estadista, por su clarividencia aspiraciones pueblo de Cataluña, reflejada en transcendental discurso."

A Camprodón un incendi mata catorze caps de bestiar

Dimarts, a la nit, a la vila de Camprodón, uns joves que sortien d'una reunió s'adonaren que a la Plaça de Santa Maria hi havia foc.

Corregueren tots cap a l'esmentada Plaça i allí veleren que les flames no eren de cap casa de Camprodón, sinó que sortien del Manso "La Campa", del terme municipal de Freixanet.

Mentre uns avisaven els veïns i les autoritats de Camprodón, els altres acudiren al lloc del sinistre que era l'edifici de l'esmentada propietat.

Els establers de "La Campa" dormien tranquil·lament, innocents de tot el que passava a l'estable, en la qual hi havien set vaques i vint vedells.

Quan arribaren els socors només se'n trobà un de viu. La resta del bestiar morà per asfíxia o carbonitzat.

Guerra al mal humor!! A riure tothom...!!

que ha arribat ja
Georges Milton
L'as de la frescura!
L'incomparable!

Desborda comicitat
i sa humorisme!

Exclusiva
Huet-Gaumont

ESTRENA
AVUI DISSABTE AL

fantasia

que es constata periòdicament. En ço que si crec existeix error és en l'explicació que es dona a aquesta crisi, en l'examen de les causes d'aquesta. Generalment es atribueix o és considerada una continuació de la crisi econòmica que el món està atravesant actualment. Sense que jo vulgui negar-li una influència més o menys directa, crec que aquesta cau

els esports

BOXA

PROPERES ORGANITZACIONS

Dimecres, a l'Olympia

Ara - Sportiello, Micó - Villamy i la reparició de Martínez Fort

El propinent dimecres, es presentarà a Barcelona, en el seu primer combat essent campió d'Europa, Ignasi Ara, qui sabé, per la seva gran classe, guanyar per a Espanya aquest honorós títol, contra Neubauer, a Viena, assolint un formidable èxit.

Dovernas, àrbitre neutral per al combat del campionat d'Europa, manifestà que Ara serà un dels pocs europeus que arribarà a campió del món de la seva categoria.

Com adversari se li ha escollit el pes fort Félix Sportiello, campió de França dues vegades, la darrera des de l'agost de 1931, fins al març del corrent, qui, en el seu rècord, té victòries sobre tots els pesos migs forts que més han destacat a Europa.

Dimarts, al Círc Barcelonès

LORENZO REAPAREIXERA DAVANT LOPEZ

Encoratjats per l'èxit esportiu assolit pels organitzadors de "Barcino Star" en la seva primera reunió, per al proper dimarts preparen una altra reunió popular, en el programa de la qual figuren els notables galls Boira i Aparicio, els plomes Güell i Mayo,

i els welters Alberni i el cubà Justo Vidal, a part dels combats encara no en ferm, en els quals hi prendran part l'ex-campió d'Espanya, Lorenzo, vencedor d'Arranz, Jaume López, el "cavaller del ring", i l'"as" italià Sechi, un altre que, com Codolencini, per la seva veritable classe, pot lluitar contra els nostres millors homes.

Entre els nostres aficionats ha produït molt bona impressió que "Barcino Star" hagi reprès el costum que havia establert en les seves vetllades l'A. E. P., d'adreçar els parlaments al públic en català.

NATACIO

UN FESTIVAL INFANTIL A MONTJUIC

Coincidirà amb la Diada dels Infants i les Flors

El Club Natació Athètic, aprofitant la Diada dels Infants i les Flors, i tenint en compte que el festival que tots els anys organitza per a la mainada, en la diada de Sant Jaume, seria molt proper als primers campionats de Catalunya de natació infantil, que també ell n'és l'organitzador, ha avançat aquesta festa i aprofitat l'aveniment, del 12 de juny, diada dedicada als petits, per a oferir-los altra vegada l'ocasió de lluir.

Aquesta festa de natació serà interclub i escolar, i regiran les mateixes regles que els anys anteriors.

REPARTIMENT DE PREMIS DE LA VI TRAVESSIA DEL PORT

Diumenge, dia 29, a dos quarts d'una del matí, i a l'estatge social del Club

el teatre

AL ROMEA. — La sessió infantil de demà i l'èxit del dia

Com a diumenge, demà, a la tarda, a la primera sessió, es posarà en escena "La caputxeta vermella" i "La rateta que escombrava l'escaleta", renovats èxits d'aquestes funcions que el Romea, seguint la seva costum tradicional, consagra als nens els dijous i diumenges a la tarda.

A la segona sessió de demà, i a la de la nit, "Angèlica Grelot, estrella de moda", l'obra més ferma cada dia al cartell, la comèdia alegre remei infalible contra el mal humor, la que desterra durant tres hores totes les preocupacions, guanyant a l'espectador per a la rialla des de la primera escena fins la darrera, a la qual es llura més i més oïertament, quan creu que ja no és possible riure i de millor ganes.

"L'obra que veurà tot Barcelona", es diu dels grans èxits. I en cap altre cas més veritat que en aquest.

Natació Athètic, tindrà lloc el repartiment de premis de la passada Travessia del Port. La qual cosa es comunica a tots els participants per al seu govern.

ELS DIPUTATS CATALANS AL PARLAMENT

El Sr. Layret denuncia i concreta greus acusacions contra la Direcció de Presons

El discurs del diputat català, causa gran sensació

"El Sr. LAIRET: He pedido la palabra para rogar al señor ministro de Justicia, que siento vivamente no esté presente en la Cámara, que sean remitidos el expediente o expedientes incoados contra el médico director del Manicomio-penal del Puerto de Santa María, don José María Gabiola, porque son de tal gravedad las denuncias públicamente formuladas, y por otra parte ha sido tan nebulosa la solución que se ha dado a este asunto, que creo necesario exponer ante la Cámara algunos de sus antecedentes.

El señor Gabiola fue nombrado médico director, con carácter provisional, durante la Dictadura, en enero de 1927, y posteriormente, en el mes de junio de 1930, fué confirmado en el cargo con carácter definitivo, prescindiendo en absoluto de todas las disposiciones vigentes. Durante su dirección, el Manicomio fué teatro de toda clase de crueldades y negligencias. Se tuvo en completo abandono a los enfermos psíquicos y tampoco se prestó la debida atención a los enfermos físicos, llegando este abandono a caracteres de extrema gravedad. En el Manicomio no había botiquín y se carecía en absoluto de material quirúrgico.

Un departamento de hidroterapia, que creo que costó la cantidad de 50 mil pesetas, no fué utilizado ni una sola vez durante el transcurso de varios años. No se abrió ningún expediente clínico y no se dió cumplimiento a lo que disponen la ley de Enjuiciamiento criminal y el Código penal referente a la formación de expedientes gubernativos de demencia, produciendo esto un hacinamiento tal, que en algunos momentos hizo que estuvieran albergados en el Manicomio noventa individuos, cuando sólo tiene capacidad para unos cuarenta.

Muchos que habían extinguido sus penas continuaron por espacio de varios años, reclusos, y lo peor del caso es que alguno de ellos no estaba loco, y esto se hacía para que el médico director pudiera obtener ventajas en sus emolumentos a causa del excesivo número de reclusos; y a todas estas negligencias hay que añadir el trato brutal, cruel e inhumano a que se les somete. Para dar una idea de ello, voy a permitirle leer algunos párrafos de una hoja impresa que circuló con profusión. (El Sr. Alvarez (Don Basilio): Ese trato sería antes de la gestión de la directora de Prisiones.) La gestión de la directora actual de Prisiones ya saldrá aquí; porque si se tratara de historia, yo no hablaría; se trata de un caso presente: de la solución nebulosa que he dicho que se había dado al asunto, y esto afecta a la directora actual de Prisiones. (El señor Alvarez (don Basilio): Pues yo creo que la directora de Prisiones estableció una política que consiste en esto: dar mejor de comer al recluso y un trato más humano. Anuncio al señor ministro de Justicia una interpelación para tratar de la política penitenciaria de la directora de Prisiones.) Dice así esta hoja impresa: "Apaleamientos inauditos, utilizando vergajos hechos con tiras de neumáticos, ha sido el principal elemento terapéutico para "tratar" a los desgraciados alienados.

Nunca a ninguna bestia se le golpeó tan abundantemente y con tanta saña como a los infelices penados españoles caídos en estado de demencia. Ni aun las infelices mujeres internadas en el trágico establecimiento manicomial han sido exceptuadas de tan duro e inconcebible trato. Algunas de ellas, a más de ser vapuleadas hasta tres veces en un solo día, fueron reclusas durante varios meses en celdas oscuras, privadas de cama, durmiendo sobre el duro suelo y sin recibir por periodos hasta de veinte días en un mismo mes otro alimento diario que un trozo de pan y un jarro de agua.

Lo trágico, lo espeluznante de estos hechos, es que algunas de tales desgraciadas no estaban locas. Después de sufrir tan dantesco martirio por espacio de varios meses, fueron liberadas por no presentar síntomas de demencia.

Enfermos muy graves fallecidos sin la debida asistencia médica; abandono absoluto de la observación clínica y del adecuado tratamiento científico de los internos; retención durante muchos meses de individuos que no estaban locos... Estas y otras muy graves anomalías constituyen la norma regimental y técnica seguida en el Manicomio-penal del Puerto de Santa María.

El caso de la desgraciada Adelaida Alsina Travesa es prueba evidente e irrefutable de lo que decimos. Esta pobre mujer, después de estar ordenada su libertad, fué mantenida en prisión durante veinte meses, siendo obligada a hacer encajes, lavar ropa, fregar, cuidar cerdos y otras labores, sin retribución alguna. Cuando se negó a seguir siendo explotada,

fué encerrada en una celda, sometida a trato que no queremos detallar. Pero lo que sí precisa decirse, es que después de permanecer durante cuatro meses amarrada de pies y manos a los hierros de la cama, cuando estaba agonizando, fué sacada precipitadamente de su encierro y llevada al Manicomio provincial de Cádiz, donde falleció a los pocos días."

Y ¿para qué continuar? Todavía está en nuestra memoria el caso del desgraciado Francisco Cercós, un pobre demente a quien se le ocurrió la idea de fugarse y se le permitió que intentara su propósito para ser luego vilmente asesinado. Esto a muchos les parecerá inverosímil, muchos creerán imposible que funcionarios del Estado puedan cometer estas barbaridades; pero yo, que he presenciado en la cárcel de Barcelona hechos semejantes, aunque en menor escala, me doy perfecta cuenta de lo que puede haber ocurrido en el manicomio del Puerto de Santa María. Yo he visto en la cárcel de Barcelona a un pobre demente declarado irresponsable por el juez, que por lo tanto legalmente no podía estar en la cárcel, brutalmente apaleado por un carcelero que se titulaba oficial de Prisiones, por un tal Alameda, en cuya defensa decía alguien que era a su vez irresponsable porque era un ferviente adorador del dios Baco. Yo no sé las relaciones que dicho Alameda podría tener con el dios Baco, pero sí pude ver, con mi amigo Companys y algún otro representante de la minoría catalana que estábamos entonces en la prisión, como alguna vez se tambaleaba y casi no podía tenerse en pie. Y esto era consentido por el entonces director de Barcelona, el famoso Iglesias, uno de los protegidos de la Dirección general de Prisiones.

Y vamos al asunto del manicomio del Puerto de Santa María, que es lo que nos interesa. Vamos a ver lo que se hizo durante los meses de monarquía para esclarecer el asunto y lo que se ha hecho durante la República. Durante la monarquía, en vista de las protestas unánimes, en el mes de octubre de 1930, a consecuencia de un parte dado por un guardián contra el médico director, se ordenó al director de la Prisión central del Puerto de Santa María que incoase expediente.

Fueron tantas y tan graves las acusaciones que los testigos formulaban contra el citado médico director, que el instructor pidió por telégrafo a la Dirección general de Prisiones que le relevase de la comisión que se le había dado.

En efecto; en el mes de diciembre se personó en la población dicha el subdirector general del Ramo, don José Luis Escolar, el cual terminó la tramitación del expediente mandando incoar.

En 22 de diciembre el médico director abandona su destino, sin dejar encargado a otro compañero de la asistencia médica de los internos del manicomio. Coincidiendo con tal abandono fallecieron en cinco días cuatro reclusos, alguno de ellos de manera extraña, motivada, al parecer, por la mala asistencia y falta de los precisos cuidados.

Se resolvió el expediente tramitado imponiendo al médico director tres meses de suspensión de sueldo, quedando apercibido de traslado para la primera falta que cometiese.

Al serle notificada la resolución recaída, pidió permiso para ausentarse de la localidad, siéndole negado. Esto no obstante, en 17 de marzo de 1931 deja abandonado su destino, sin preocuparse para nada de la asistencia de los dementes reclusos.

El día 18, por la mañana, un demente se arroja a un pozo, causando graves lesiones en la cabeza. Se dió cuenta al Juzgado y a la Dirección general de Prisiones, haciendo presente la ausencia indebida del médico director.

Ante la gravedad de la situación creada (un Manicomio sin médico, no obstante existir un elevado número de internos y haber algunos en estado de extrema importancia), la Dirección general, por telegrama de fecha 23 de marzo, ordenó que asumiese el mando el administrador, y que se propusiese un médico de la localidad para que prestase asistencia a los reclusos.

En 28 de marzo se personó en el Establecimiento el inspector regional don Mariano Nieto Esteban, el cual comprobó plenamente la ausencia del médico director, así como las gravísimas irregularidades que por parte del mismo se habían cometido, consignando la correspondiente nota en el libro a ello destinado.

El mencionado inspector, alarmado ante la triste y trágica realidad, consultó por teléfono con el inspector general, el cual le ordenó que no incoase expediente, que se limitara a realizar una información, a causa — dijo el señor La Larga — de "estar en período electoral".

En 30 de marzo se personó el médico director en el Establecimiento, tratando de asumir el mando. Consultado el caso con el Centro directivo, se ordenó en telegrama de fecha 1 de abril, que siguiese la suspensión del médico director.

Aquí termina la gestión durante la monarquía, y vamos a ver lo que se ha hecho durante la República.

Poseionada de su cargo la señorita Kent, repuso, en 5 de mayo, al médico director en el ejercicio de sus funciones, sin que se resolviesen los procedimientos en curso.

En vista de ello se produjo una gran protesta; fué cuando se publicó la hoja, de la cual he leído algún párrafo y, ante este clamor general, en 23 de julio, la directora general dispuso el traslado del médico director a la prisión provincial de Sevilla y se personó a incoar nuevo expediente el inspector don Antonio Fernández Moreno.

Fueron tantos y tan graves los cargos formulados contra el médico, que el instructor, a su llegada a Madrid, hubo de pedir su suspensión, considerando que el alcoholismo habitual que le domina le hace peligroso en cualquier establecimiento. Se accedió a esta petición.

El instructor hizo un informe en el cual se decía que el médico había realizado todas las infracciones reglamentarias, existiendo indicios fundados para suponer que algunos de los actos por él ejecutados revestían caracteres de delito. Terminaba dicho informe solicitando para el médico seis años de suspensión de sueldo, postergación perpetua, separación del Cuerpo y que se dedujese el oportuno tanto de culpa a los Tribunales de Justicia, para la depuración de los hechos que parecían revestir caracteres de delitos.

La directora general ha fallado el expediente, limitándose a imponer al encartado unos cuantos meses de suspensión, que ha quedado sin efecto por aplicación del último decreto de indulto.

El médico ha sido repuesto y presta sus servicios en la Prisión central de San Fernando.

No extrañe todo esto, por cuanto hemos visto en la tramitación del asunto el interés que había por parte de la Dirección general de Prisiones en salvar, en favor de dicho médico. Y si no basta ello, voy a dar cuenta de una carta del inspector central en ocasión de haber abandonado el puesto el médico director, a lo cual he hecho referencia, dirigida al administrador de la Prisión, en la que le dice:

"Acudo a usted en vista de la comunicación que ha cursado dando cuenta de la ausencia del señor Gabiola; éste me había teleografiado pidiendo un permiso, que no ha podido concedérsele porque, a juicio de la Superioridad, no se ha creído oportuno, dadas las circunstancias que usted conoce.

Le estimaría me informara, porque aquí no sabemos nada, adónde se ha ido ese señor; en Madrid, hasta la fecha, no ha aparecido; así como también si ha dejado algún médico encargado del servicio; en una palabra: le agradecería nos tenga en antecedentes de todo cuanto suceda en esta enojosa cuestión, en que no obstante toda nuestra buena voluntad para salvar a ese señor, él se empeña en agravar al extremo, por lo visto, en que no tenga solución.

En espera de su contestación, queda suyo afectísimo amigo q. e. s. m., Isidoro de los Ríos."

Hay la costumbre, cuando se quiere salvar a un funcionario al cual se le está formando expediente, echar tierra encima, como vulgarmente se dice, o sea enterrarlo. En el caso presente no se le echó tierra: se le echó vino, y el expediente quedó ahogado en vino generoso del Puerto de Santa María. Prueba de ello son las frecuentes expediciones del médico-director, señor Gabiola, a los altos funcionarios de la Dirección general, principalmente cuando se le formó expediente. Esto el señor Ministro puede comprobarlo fácilmente con el registro de expediciones de la estación del ferrocarril; pero yo, a fin de facilitar esta labor, le voy a dar cuenta de unas expediciones hechas el 20 de diciembre de 1930 (cuando se le estaba formando expediente), siendo facturadas por el médico-director D. José María Gabiola cuatro cajas de vino, con los núms. 5.111, 5.112, 5.113 y 5.114, a la consignación de don Antonio Serrano, don Alfonso Ceballos, don Isidoro de los Ríos y don Crispulo García de la Barga, jefe del Negociado de Personal, jefe del Negociado de Obras, inspector central e inspector general, respectivamente. Y si esto no es bastante prueba, yo tengo en mi poder facturas originales de la casa Osborne y Compañía. En una de ellas claramente se dice: "Señor don José María Gabiola; remitida a Madrid, a con-

FORMIDABLE INCENDI AL CARRER DE CARRETES

PER FORTUNA NO HI HAGUEREN DESGRACIES PERSONALS

Ahí, a la tarda, a dos quarts de set, es declará un violentíssim incendi a l'edifici núm. 67 del carrer de Carretes, situat entre els carrers de Santa Elena i Arc de Sant Pau.

A l'esmentat edifici hi ha instal·lats diferents comerços, entre ells una fàbrica de gables, propietat de Miquel Vilumara; una fàbrica de sabates, de Francesc Gràcia; una de capses de cartó, i un taller de fotograt, propietat del senyor Fortuny.

Segons els detalls que hem pogut aconseguir el foc fou advertit pels aprendes de la fàbrica de gables.

El foc començà pels baixos de la casa i es propagà immediatament als altres llocs de l'edifici.

Entre veïns i treballadors es produí un pànic indescriptible sortint tot hom precipitadament al carrer.

Immediatament foren advertits els bombers pel guàrdia urbà Eladi Toyó, que en aquells moments passava per aquell lloc.

Als pocs minuts arribaren al lloc del succés forces de bombers sota el comandament del senyor Jordana i el sots-oficial senyor Sabadell, amb tres tancs, dues bombes i un auto-escales.

També hi arribaren quinze guàrdies d'assalt, comandats pel tinent Aixelà, i una ambulància de Creu Roja.

Un dels millors auxiliars dels bombers foren cinc soldats i un guàrdia civil que es prestaren a cooperar a extingir l'incendi.

També velérem al lloc del sinistre el regidor senyor Puig Munné, amb el seu secretari senyor Alemany.

Immediatament d'haver arribat la guàrdia d'assalt i força de seguretat prengueren totes les cantonades per evitar que el públic passés per aquell lloc.

Els treballs d'extinció duraren fins a dos quarts d'onze de la nit. En aquella hora es retiraren algunes de les bombes que hi acudiren.

La guàrdia d'assalt al retirar-se deixà circular l'enorme multitud que allí s'havia estacionat però afortunadament en aquells moments caigué un formidable xàfec que segurament evità molta feina a la força pública.

A les onze de la nit foren retirades les forces quedant solament dos retens de guàrdies de seguretat i un de bombers.

Com sia que en el pis tercer de l'esmentat edifici hi havia una màquina que pesa sis tones, es va creure que a causa de la molta quantitat d'aigua llençada dintre de l'edifici podien esquarterar-se les parets del pis de sota pel qual s'adoptaren les precaucions necessàries per evitar el perill.

Durant el sinistre es desmaià el cabo del 8.è llenguer Mataró, Adolf Albala-dejo el qual fou conduït a l'Hospital Militar.

Se sap que les pèrdues són — segons manifestà el senyor Vilumara — de molta consideració.

Conferència de Bertran de Quintana

Al Casal Republicà d'Esquerra d'Horta i Santa Eulàlia donà ahir, al vespre, una conferència el regidor J. Bertran de Quintana.

Feta la presentació pel president del Centre, senyor Barri, començà el senyor Bertran de Quintana precisant les característiques de l'evolució de les idees religioses en relació amb els sistemes filosòfics asiàtics i grecs per a concloure que aquests influïen decisivament en l'esperit ètic del cristianisme. Estableix l'orador un paral·lel entre les teories de Ciceró i Sant Tomàs, basades una i altra en els principis d'unitat i sobria afirmant que el catolicisme esdevé a través de l'Estat Medieval absolutista i tirànic. Contra aquesta tirania absorbent s' aixequen primer Luter i Dant i més tard els juristes com Groci i Altusí i les escoles religioses-polítiques que propugnen la comunitat de creients i la limitació dels poders temporals i de l'Església. S'obren pas, afegeix el senyor Bertran de Quintana, els postulats de la democràcia; el segle divuité marca la reacció del racionalisme contra l'Església i es retorna a Grècia com font de tota democràcia; el que interessa a partir d'aquest

moment no és la religió, ans bé els interessos col·lectius de tota mena. La religió resta en la consciència, és un problema de sentiment i, per tant, subjecte a interpretacions diverses; no així la democràcia que es fonamenta sòlidament en els principis morals dels drets de l'home i de la igualtat davant la llei.

El senyor Bertran de Quintana analitza els conceptes metafísics per a concloure que a mesura que la ciència avança s'eixamplen les perspectives del coneixement racional; descriu l'estat de gràcia i el misticisme com casos il·lògics i cita frases del poeta Paul Valéry per recolzar la seva tesi. El senyor Bertran de Quintana acabà el seu magnífic parlament fent una crida als homes laics per tal que lluitin aferrissadament contra l'absolutisme religiós i l'esperit autocràtic i regressiu de les dretes.

El senyor Bertran de Quintana fou extraordinàriament aplaudit.

signación de don Isidoro de los Ríos."

Yo comprendo, señores Diputados, que el amontillado de la casa Osborne (no trato de hacer ningún reclamo) es un vino exquisito, capaz de hacer perder la cabeza a cualquier alto funcionario de la Dirección general de Prisiones; pero comprendo también que en el Código penal existe un delito que se llama de cohecho, que el señor Ministro de Justicia, más entendido que yo en esta materia, sabrá decir si puede tener alguna relación con los hechos denunciados. Y éste, señores Diputados, es un pequeño botón de muestra de las muchas inmorales que se cometen en la Dirección general de Prisiones. Por eso, cuando se discutí el presupuesto de Justicia, yo pedí que se suprimiera dicho organismo, por amparar toda clase de inmorales.

Creo que con lo dicho sería suficiente; pero hay mucho más que me propongo desarrollar en otra ocasión, si no se pone remedio a esto, o cuando la Presidencia me conceda la interpelación solicitada, porque de otro modo haría demasiado largo este ruego.

Al mismo tiempo, he de manifestar que todo esto y otras cosas que otro día expondré, son la causa principal de la indisciplina que hay hoy en las cárceles de España, que motivan los frecuentes planes y frecuentes fugas. Y esto no se remedia castigando a funcionarios que ninguna culpa tienen de ello, ni creando un Cuerpo especial de atletas, que podrían ser como una especie de guardias de asalto en las prisiones; no, esto no es cuestión ni de puños ni de bíceps; esto se evitará fácilmente consiguiendo que en el organismo directivo hubiera lo que no hay: inteligencia y, sobre todo, moralidad.

Ahora, una explicación después de terminado esto. Soy enemigo de traer estos asuntos a la Cámara; si me he visto obligado a traerlos es porque todas mis gestiones con la directora general de Prisiones fracasaron; yo hubiera deseado que todos estos datos hubiesen servido para que la directora general de Prisiones hubiera hecho una labor procurando moralizar el organismo; pero, desgraciadamente, no ha sido así, sino todo lo contrario.

EXPOSICIO DE PRIMAVERA

PALAU NACIONAL, PARC DE MONTJUIC
DEMA, DIUMENGE A LES CINC DE LA TARDA

CONCERT SIMFONIC PER LA BANDA MUNICIPAL

P R O G R A M A

Primera part
Beethoven-A. Hervàs, "Egmont",
obertura; Duorak - Lamote de
Grignon, "Cinquena Simfonia",
en mi menor (dita "Del Nou
Món"); I, Largo, Allegro; II,
Adagio cantabile; III, Scherzo;
IV, Final

Segona part
Albéniz - Lamote de Grignon,

"Triana", de la Suite "Iberia";
Antoni Català, "La processó de
Sant Bartomeu", sardana; Wag-
ner-Aliva, "Tristany i Isolda";
I, preludi de l'acte primer; II,
Mort d'Isolda (sense interrupció)
No s'executarà cap obra fora de
programa.
Prohibida la circulació per la sala
durant el concert.

ENTRADA A L'EXPOSICIO DE PRIMAVERA I AL CONCERT:

U N A P E S S E T A

L'Exposició és oberta de dos quarts d'onze a dues i de quatre a vuit.

Informacions de la península

LES CORTS CONSTITUENTS

El discurs del cap del Govern, completament favorable a Catalunya, deixa resolt el plet català

LA CAMBRA TRIBUTA AL SENYOR AZAÑA UNA IMPONENT OVACIÓ

Madrid. — A les quatre i cinc minuts de la tarda, comença la sessió sota la presidència del senyor Besteiro. A les tribunes, l'animació és extraordinària. Hi ha gran expectació per tal d'oír l'anunciat discurs que ha de pronunciar el senyor Azaña sobre l'Estatut de Catalunya.

S'aprova i es llegeix, l'acta de la sessió anterior, i s'aproven, definitivament, diversos projectes de llei que figuren a l'ordre del dia.

ROYO VILLANOVA, DESCARREGA LA SEVA BILIS ANTICATALANA

El senyor ROYO VILLANOVA consumeix un torn en contra de la totalitat del dictamen.

Creu l'orador que els catalans han demanat més a la República en 1932, que a la Monarquia, en 1918. Tampoc demanaren tant en 1906, ni exposaren les pretensions d'ara. Diu que la Monarquia calgué per solidaritzar-se amb la Dictadura, i tots els que la combatien afavoriren i enfortiren l'adveniment de la República. (Entra el ministre d'Obres públiques). Però tots aquells que defensaren la Dictadura, defensaren, també, la Monarquia. Els catalans se solidaritzaren amb tot el que féu la Dictadura. (Rumors i protestes als bancs de l'Esquerra).

Insisteix l'orador en el nacionalisme particularista, i diu que els catalans pogueren oposar-se a la Dictadura, ells que són el néts dels almogàvers. On eren els almogàvers, quan la Dictadura? (Grans rialles).

Manifesta l'orador que la Universitat catalana, que no s'oposà a la Dictadura, com ho feren les de Madrid i Salamanca, aquesta nomenant el senyor Unamuno, persona que podia molestar més el dictador. Recorda que, essent ministre d'Instrucció pública el senyor Callejo, ningú no sortí a rebre'l en un viatge que féu a Valladolid. Jo, que no tinc ni cinc cèntims d'almogàver, des de la meua càtedra vaig combatre sempre la Dictadura. Això poden testificar-ho els estudiants de la F. U. E., els quals, si haguessin vist que jo predicava i no feia res contra la Dictadura, haurien pogut dir: Aquest home fuig d'estudi, i això no ho han pogut dir mai, perquè, com ja he dit abans, jo vaig combatre sempre la Dictadura amb totes les seves conseqüències.

S'adreça als catalans i els hi diu que no s'hi val a apressar així la República per tal que resolgui el seu problema, tota vegada que tan malament s'acorden amb la República, en temps de la Monarquia. Es contradiu aquesta actitud dels catalans amb la de la resta dels espanyols, que posen la República per damunt de tot.

No està conforme amb que es digui que Barcelona fou el primer lloc on es proclamà la República, tota vegada que fou a Jaca on la República es proclamà per primera vegada, i quan tot això ocorria, els revolucionaris lluitaven per al país espanyol, i no per al país català.

Afegeix que els catalanistes cediren una mica quan anaren a Barcelona els tres ministres del Poder central, i en accedir el senyor Macià a rebre'ls, atenuant-se la pugna existent i alguns dels extrems dels elements catalanistes. Afirma que a l'Ajuntament de Barcelona existeix una Comissió de cultura encarregada de les qüestions d'ensenyança i censura la manera de procedir dels membres de la mateixa. Aquests senyors, abans d'explicar als nens d'aquestes escoles, el que fou la proclamació de la República espanyola, els expliquen la proclamació de la República catalana.

Indica que és precis examinar els fets per a deduir els mèrits que, pels quals, els homes de l'Esquerra Republicana demanen l'Estatut. Mentre tots ens preocupàvem per l'adveniment de la República, els catalanistes solament es preocupaven del seu problema i en convocar-los a la reunió de San Sebastián exclamaren: Què

guanyem d'anar-hi? Per a nosaltres és el mateix que si des d'Itàlia ens cridessin per a tractar dels seus problemes. Això ho va dir el mateix senyor Carrasco Formiguera en donar la versió de la reunió celebrada a San Sebastián per a concertar el famós pacte.

Considera absurda la teoria de la proclamació de la República Catalana i referint-se novament, a la forma en què el senyor Macià cedi, diu que si ho féu, fou perquè aquest no tenia prou força per a sostenir-se. Afegeix que causa dolor veure com al senyor Azaña li sembla poc el dictamen de la Comissió.

El senyor AZAÑA: —I com ho sap la V. S.?

El senyor ROYO VILLANOVA: —Perquè ho sé.

El senyor AZAÑA: —Ah!

El senyor ROYO VILLANOVA: Continua ocupant-se de la qüestió de l'ensenyança i diu que no s'ha de concedir a Catalunya. Recorda que a França quan es va suprimir l'ensenyança religiosa es va substituir per la laica, si bé ell no creu que sigui tan dolenta com es diu. Aci tenim el cap del Govern que ha estat educat per frares i aci també hi ha el nostre ambaixador a Londres que ha estat educat pels jesuïtes, i hi ha que veure com els ha tractat després.

A Catalunya es presenta un greu conflicte si lliureu l'ensenyança a aquella regió. Com van a sentir-se espanyols uns nens als quals se'ls ensenya a conèixer la República catalana i se'ls parla d'aquesta galimatia de la Federació Ibèrica.

Jo puc oferir una solució, que el senyor Azaña es quedi de ministre sense cartera i es nomena per a la cartera de Guerra el senyor Macià.

El CAP DEL GOVERN: —I si el senyor Macià no vol?

El senyor ROYO VILLANOVA: —Aleshores es nomena el senyor Ventura Gassol. (Grans i perllongades rialles).

Creu que el primer plebiscit a favor de l'Estatut fou sincer, però el segon, de targetes postals, potser no va donar bon resultat quan no s'ha fet l'escrutini.

També es refereix com s'ha declarat patró de Catalunya a Sant Jordi.

Un DIPUTAT: —Això demostra que el poble català és catòlic. (Alguns diputats catalans l'increpen.)

El senyor ROYO VILLANOVA: —Madrid té com a patró a Sant Isidre Llaureador, i per a mi està molt encertat, però que a Catalunya tinguin a Sant Jordi, ens demostren que necessiten un sant de cavalleria. (Rialles).

El PRESIDENT DE LA CAMBRA: Adverteix a l'orador que s'ha presentat una proposició incidental i li prega que sigui breu en el seu discurs.

El senyor ROYO VILLANOVA: —Mentre el problema català s'enfoca com a problema nacionalista, no tindrà solució i a més comprometrà les relacions internacionals d'Espanya, car recorda un llibre de Prat de la Riba, que en l'acabament del qual diu que la Federació Ibèrica ha d'estendre's de Lisboa al Ródan. Indica que Catalunya independent exerciria pressió al port de Barcelona, trencant l'equilibri del Mediterrani.

Recorda una declaració del senyor Macià en un dels seus processos a França, en què s'estranyava que el perseguissin, car ell va dir que no atacava a França sinó a Espanya, i que estava d'acord amb Itàlia per anar contra França.

Aquest home ha de despertar naturals recels entre els diplomàtics italians.

Alludeix els socialistes i diu que aquests donen exemple d'ésser més republicans que socialistes, en no exigir tot el que permet socialitzar la Constitució; en canvi, els catalans, diuen que el que permet la Constitució cal donar-los-ho. Què seria

de la República espanyola si els socialistes fessin una cosa igual?

El senyor ROYO VILLANOVA acaba el seu discurs dient:

Tots heu estat republicans ans que res; en canvi, els catalans, sols són catalans.

(Aplaudiments en els agraris.)

UNA PROPOSICIÓN INCIDENTAL SOBRE ELS FETS DE SEVILLA

Es llegeix una proposició incidental subscrita per Ortega i Gasset (don Eduardo).

Diu que, davant la gravetat de la situació de Sevilla i la repressió que s'exerceix en aquests moments amb els obrers andalusos, la Cambra desitja escoltar les explicacions del Govern sobre la situació d'aquella regió.

El MINISTRE DE LA GOVERNACIÓ indica que, a Andalusia, es vol crear una situació absurda i revolucionària sense pretext justificat, i amb el sol propòsit de pertorbar la República.

Anuncia que el Govern reprimirà amb energia les descabellades pretensions de determinats elements.

INTERVE EL NACIONALISTA BASC SENYOR AGUIRRE

El senyor AGUIRRE, en nom de la minoria basco-navarresa intervé en el debat sobre l'Estatut.

Alguns ministres i molts de diputats abandonen llurs escons.

Diu que a la minoria basco-navarresa i als catalans, els uneixen els mateixos ideals en matèria d'Estatuts.

Diu que, sobre els ideals de les regions, sols cal obrir les portes a l'autonomia, a la natural extensió espiritual desenrotllada durant molts de segles als diversos llocs d'Espanya.

Remarca que la Constitució concedeix uns drets a les regions i que, per tant, s'han d'articular aquests drets.

Acaba manifestant que la seva minoria és partidària de les aspiracions dels catalans, perquè són autonòmiques.

SANCHEZ ROMAN, RECTIFICA

El senyor SANCHEZ ROMAN comença a parlar i ho fa molt baix, per la qual cosa se'l sent amb dificultats.

Continua dient que tenim aci l'Estatut, però que és fonamental de conèixer fins a quin punt dona marge la Constitució per a concedir-lo.

Primerament cal reconèixer fins on arriba la constitucionalitat del dictamen i assenyala que aquest és un problema de tal importància, que cal conèixer el criteri del Govern.

En el fons del federalisme hi ha un sentit de nacionalisme polític per tradició i per història.

Als pobles no se'ls pot parlar de forma que se'ls desviï; em dol haver de discrepar d'una frase que pronuncià dies enrera el senyor Hurtado sobre revisió de l'Estatut, que crec que enclou un altre sentit.

Crec que el que volia dir en manifestar que s'havia de tallar la tradició espanyola, és que el centralisme en què ha viscut Espanya ha d'ésser exil·lat, però no res del que vagi contra la unitat nacional, sinó modernitzant l'Estat i basant-lo en un Estat centralitzador.

Crec que Espanya és conseqüent amb la unitat política, i res no hi ha federable.

Insisteixo que en la Constitució hi ha un camí per a resoldre el problema: pel de les autonomies regionals.

Tots els pobles que formen Es-

panya són una unitat nacional que és perfectament compatible amb la vida local autonòmica, sempre compatible amb els interessos generals del país.

Aquesta forma d'Estatut està en l'esperit de les possibilitats constitucionals, però no ho està la pregués punts concrets.

Crec que la Comissió ha tingut sentada per vosaltres, i vaig a intentar d'estudiar amb claretat al·lun camí erroni en el que fa referència a la interpretació dels punts constitucionals del dictamen; aquest criteri ampli, però, que ha tingut la Comissió, serà cosa per examinar en l'articulat.

Les Corts no estaran obligades a cedir en allò que no sigui constitucional.

Crec incompatible que la representació de l'Estat està vinculada en la del President, essent aquesta al matix temps representant de Catalunya prop de l'Estat.

Com dels oradors no m'ha convençut com jo hauria desitjat. El senyor Hurtado ha dit que les concessions fetes a la regió no poden ésser rescadades si no es reforma la Constitució. Jo crec que aquesta afirmació no és exacta.

Suposem que se us lliurés la justícia—cosa que no desitjo—i administrés una justícia recta, però si no ho feieu així, perquè no s'hauria de poder posar remei a l'error?

La Constitució cedeix a les regions alguns serveis, segons la capacitat d'aquelles. Seria absurd determinar "a priori" la bona capacitat en l'exercici d'aquells serveis dels quals no s'ha fruit.

Insisteixo que l'Estat ha de tenir la facultat d'un rescat de les facultats concedides, i això és el que cal determinar: la forma en què s'ha d'efectuar.

No veig prou clar el que ens calgui reformar la Constitució per tal que l'Estat vagi al rescat d'aquestes facultats que es delegaren a vosaltres.

La jurisdicció de l'ordenació constitucional no s'ha de compartir amb ningú.

M'estranya que el senyor Hurtado digués això, puix que ell, eminent jurista, sap que no és possible.

Crec que s'ha de deixar al legislador, a la seva mà, una forma de poder revisar allò que anteriorment s'ha legislat. Per això no ens podem aferrar a la inamovibilitat del que avui s'estatueix i ni es pot amputar la sobirania del Parlament per a quan convingui.

(Aplaudiments en els radicals i en les dretes.)

Jo sóc partidari de concedir allò lògicament i humanament concedible, però res més, perquè l'Estat ha de tenir a la seva mà en qualsevol hora la facultat de rectificar. Exhorta tots que pensin detingudament aquestes paraules, perquè es pugui rectificar demà en un ambient de concòrdia i es pugui trobar una fórmula que satisfaci tothom.

Recorda que Catalunya demanà als monarques absoluts el reconeixement del seu dret, però sempre en va. Catalunya és a la República el que en la monarquia absoluta fou el poble que demanava els seus drets. Hauria d'haver-se portat un Estatut més cordial, i quan es presentà aquest fou precisament quan Catalunya participava al banc blau amb l'assentiment de tots.

Cal reconèixer la sobirania, aquesta sobirania que no volem reconèixer els catalans, perquè la volem per vosaltres.

Nega que Catalunya pugui discutir de poder a poder amb l'Estat central i afirma que hi hagué una gran comprensió per part de tots en la Constitució. La Constitució no la feren

els castellans, ni els andalusos, sinó tots els espanyols.

(Aplaudiments.)

EL DISCURS DEL SENYOR AZAÑA FIXA LA POSICIÓ DEL GOVERN

El PRESIDENT DEL CONSELL s'aixeca a parlar en mig d'una expectació formidable:

Senyors diputats: No necessito explicar la meua intervenció per a tractar de les línies generals de la idea del Govern respecte el problema de Catalunya. Segurament estaran defraudats aquells que esperaven que aquestes Corts donessin un espectacle lamentable. No havia d'esperar-se això, quan aquestes Corts han donat proves de tan alta serenitat i responsabilitat. Amb propòsit de combatre el Govern s'han dit algunes coses contradictòries. S'ha dit que el Govern vol tractar l'assumpte d'esquellentes, donar-li temps al temps, per a endinçar-nos en no sé quines vacances estiuenques. S'ha dit també que nosaltres, en portar el problema a discussió, érem uns insensats. Tot problema té punt que està en la seva maduresa. Abans està àcid i després es corromp. La discussió ha produït la maduresa i ha fet comprendre a cada un el grau de la seva responsabilitat.

Aquest és el primer efecte del debat que convé tenir en compte i que té interès, encara més, perquè ha fet restablir la calma i ha esfumat alguns fantasmes. No es pot negar que al principi de plantejar-se aquest problema, es produí a Espanya una alarma, una protesta, protesta que era més extensa que profunda, però a mi no em desagrada que es produïxin, perquè això és senyal de salut, i el convenient, perquè així Espanya es preocupa i es manifesta. Però jo crec, com el senyor Lleroux, que el 90 per 100 dels que protesten contra l'Estatut no l'han llegit, i també en la segona part de la seva afirmació, que si l'haguessin llegit, no s'hauria produït aquesta campanya contra l'Estatut. No tots els que hi han intervingut mereixen igual consideració. Quan surt un problema greu, el primer intent de tota persona a la qual es presenta, de tota aquesta opinió a la qual se li planteja, és intentar esquillar-la. Desitjarien que no es plantegés i es produïx un sentiment; però cal fer remarcar que una gran part de la propaganda que s'ha fet en contra de l'Estatut es realitzà en nom del patriotisme, i a això no hi ha dret. El patriotisme no és un codi de doctrines; és una disposició d'ànim que ens impulsa al sacrifici en uns moments de la vida. Cap problema dels que sentim no es resol en honor del patriotisme. La solució serà pitjor o millor. Es pot dir que una solució és millor que la contrària, però ningú no té dret a manifestar que la seva solució és la millor perquè és l'única patriòtica.

També hi ha hagut en el plantejament del problema un mica de passió política que ha contribuït a posar sal a la rancúnia. Arriba l'Estatut i no faltava qui pensés que la situació política era difícil, no per a la República, que és més forta que tots els problemes, però sí per al Govern i per a les Corts. Pensaven que el Govern es trobaria en un congostrament parlamentari. Sentim que tots tenim responsabilitat que ens és comuna a tots els que estem aci. Després no hi ha raons que facin que no ens puguem manifestar d'aquesta forma. Així s'ha plantejat per pri-

mera vegada en el Parlament espanyol en tota la seva amplitud, el problema de les aspiracions locals d'Espanya. El problema de les autonomies no té per què produir un canvi de Govern com succeï altre vegades. Es tracta d'un projecte legislatiu que aspira servir de base per a resoldre la qüestió.

I vaig a recollir unes paraules que el senyor Ortega i Gasset va pronunciar l'altre dia, i no perquè necessitin aclariments, ni perquè jo sigui el cridat a aclarir-lo, sinó per a destruir els suposats contra les que van dirigides perquè trobem les diferències que ens permetin arribar a entendre'ns.

El senyor Ortega i Gasset va dir que el problema català és un problema insoluble, que Espanya només pot aspirar a "conllevarlo". Insisteixo que em va semblar molt bé el seu terme i els seus punts de vista sobre el problema, però no crec que resulti insoluble. El senyor Ortega i Gasset amb una visió de la història de Catalunya, ens la presenta com un país inquiet sempre en cerca de nous viararis.

No he de discutir la precisió d'aquest moment de la història de Catalunya, però sí he de trobar les seves manifestacions excessives, i si em permet la paraula, exagerades. Per altra part, si prenem un punt de vista elevat per a l'autonomia, ens trobarem amb què el problema queda reduït a llurs termes en la història.

Cap conflicte no es va resoldre completament perquè la solució d'avui pot ésser el problema de demà. El poble català és un poble d'exaltada sensibilitat que tracta d'amagar amb aparent acritud. El poble català sent l'amor de la seva terra, i aquesta exaltació del seu sentiment progressiu en la història els va articulant. Jo no sé les característiques del problema en els temps de l'antiguitat, o almenys jo no les conec. Conec les inquietuds i impaciències que estan emmarcades a la nostra història.

Aquestes impaciències articulades i elevades han vingut aquí a la vida pública de l'Estat espanyol; i aleshores, en aquest moment precís, el problema moral es converteix en un problema polític. Ni un moment abans ni un moment després toca al Govern resoldre'l.

Aquesta impaciència de Catalunya ha tingut moments de silenci, però a aquest Govern li ha correspost una època en què està impacient. El segle XIX va portar vents d'inquietud a Europa, i Catalunya, en un desig impacient, es converteix per a l'òrgan de l'Estat en un problema i arriba a ésser un destorb; i aleshores sorgeix el problema polític. Els catalans diuen que Catalunya vol viure d'una altra manera dintre l'Estat espanyol. Se li van marcar les condicions per a expressar la seva voluntat i totes les ha acomplert. Cal resoldre, doncs, en els termes que està plantejant el problema polític.

La solució serà per a sempre? Sempre és una paraula que no té cap valor en la història. Les Corts no són el Sinai. Tenim plantejat un problema polític, però no és la primera vegada que es planteja. Ni els diputats més vells d'aquesta Cambra aconseguiran el principi d'aquest problema.

L'any 92 era jo estudiant i ja sentia parlar de les bases de Manresa que ja era quelcom articulades. Compreneu que des d'aleshores encara ha progressat aquest sentiment i s'ha anat fent governamental; ha anat cristallitzant-se i també paral·lelament ha progressat la comprensió dels espanyols. No vaig jo a recordar incidents del desenvolupament del problema català que ahir va exposar amb gran exactitud en el seu magnífic discurs, el senyor Ossorio i Gallardo. Vaig a examinar el moment que jo considero crític. Vaig a parlar d'aquell problema en un moment solemne, en el de la Solidaritat catalana, al davant de la qual si va posar un gran patrici i un gran republicà com don Nicolás Salmerón. Això fou abans del pacte de San Sebastián. (Rialles). Un altre gran cas o gran moment fou la Mancomunitat i també fou un altre moment important l'Assemblea de Parlamentaris en què coincidiren els partits catalanistes amb els altres partits espanyols, per a un fi comú.

Després va venir la Dictadura i després el restabliment de la legalitat, i ha arribat aquest moment del problema i vaig a parlar d'algunes de les seves característiques. Una és que l'actitud dels polítics espanyols davant el catalanisme fou negar la seva existència i després, quan el separatisme i el catalanisme es manifestaren asprament, negar-lo dient que tan sols era un nucli. Arribat el moment imprescindible de resoldre el problema català i donar satisfacció a

les aspiracions de Catalunya, s'adoptà una postura d'anar negant i fent algunes concessions sense que, moltes de les vegades, es tingués en compte el decòrum polític. S'adoptaren unes mesures que no pogueren satisfer ni el poble català ni la resta d'Espanya: Els primers, per la posició en què quedava el que no sabia fer-se oir i a la resta de l'opinió en la forma en què ara ens hem pogut donar compte. El que es demostrà fou que els governs no eren forts davant les peticions dels catalans. L'artifici de la política monàrquica tendia a presentar el problema català com una qüestió local, més encara, com una infecció barcelonesa que calia allunyar de la resta del país. Hi hagué un moment en què l'encast del problema català amb l'organització de l'Estat general va poder ésser possible. Fou quan l'Assemblea de parlamentaris que amb la vaga general d'aleshores fou el principal mitjà del moviment revolucionari d'abril, perquè l'Assemblea demanava la reunió d'una Assemblea constituent i la vaga representava la transformació del país i el desig de renovació.

En aquella cèlebre Assemblea també van tenir-hi vida les faccioses Juntes de Defensa que produïren després l'adveniment de la dictadura. Des d'aleshores tot l'Estat espanyol anà caiguent i donant tombarelles. La dictadura no hi pogué situar-se i no va fer més que incórrer en l'error. Com podia ésser que tractessin del problema català uns quants senyors que reunits en una habitació creien que podien renovar un Estat en noranta dies? Com ho podien creure? Van voler resoldre el problema català amb la violència, i la mateixa sort sofriren les llibertats espanyoles i les aspiracions catalanes. Han reascut juntes. L'experiència ha demostrat als catalans que només la República podia satisfer llurs aspiracions, de la mateixa manera que la resta d'Espanya comprovà que en ella estaven les seves llibertats. Aquest convenciment dels catalans els ha unit amb els espanyols i per això ha estat possible que el Parlament espanyol elevés el problema a general, quan poc abans només era que local.

Si jo tingués aspiracions em trobaria orgullós amb aquesta solució favorable que he donat al meu país. L'experiència m'ha demostrat com es podia encastar el problema orgànic de Catalunya amb el de la resta d'Espanya.

Ha semblat que han estat 200 mil els disparats respecte d'un punt de la qüestió. Em refereixo al pacte de San Sebastián. Res no puc dir sobre la discreció amb què ho han referit els senyors Lerroux i Maura; però allò que hom ha dit fora d'aquí ja és bastant. Jo no preconitzo la doctrina de creure en la bogeria dels altres. Tot el contrari. Hom ha suposat que nosaltres, els que assistirem a la conferència de San Sebastián, érem uns homes que no teníem idees polítiques i que anàvem a discutir la voluntat d'un govern que no sabíem que no sabíem quin seria i a l'unes Corts que anaven a ésser elegides pel sufragi universal, els ressorts de les quals no teníem a la mà i que no teníem, tampoc, la voluntat de Catalunya.

Jo pregunto a algun dels homes polítics que assistiren a la reunió de San Sebastián, si hem invocat alguna vegada el pacte per a demanar un vot en un sentit o en un altre. Qui així ho cregui que s'aixequi... Nosaltres vam anar a San Sebastián perquè no estàvem en contacte amb els partits republicans catalans, i jo penso d'una manera personal, que aquells que ens atribueixen certs mètodes, que els que això pensen de nosaltres, ells series capaços de fer-ho.

El pacte de San Sebastián és un fet en la història dels partits polítics, però el problema és un fet en la Història i no ens ha caigut com una teula el 14 d'abril.

Amb pactes o sense pactes, el problema hauria vingut aquí.

Vàrem anar a San Sebastián a reunir-nos amb els polítics catalans republicans i, aprofitant la coincidència, traçarem les línies generals per tal que el problema vingués aquí sense violències.

La República va aprovar la Constitució i d'ella esdevé un problema a resoldre.

Per tal de complir la Constitució, no n'hi ha prou amb canviar el sistema polític, sinó que cal canviar la política del sistema.

Pot ocórrer el cas que el nou règim, amb el seu impuls revolucionari, es trobi que és l'hereu dels problemes antics.

En la revolució francesa es mostraren dues tendències, l'una unitària i l'altra, federal. Triomfà el

primer dels dos criteris, i es donà el cas que la revolució seguí la política de Lluís XIV.

Diu el senyor Sánchez Román que aquest problema no és de realitat, i jo li he de manifestar que és evident que no es pot prescindir de la realitat en els problemes polítics.

El sentiment del fet diferencial no es pot ocultar i el Govern d'un país és la tradició defensada per la raó.

Quan a Europa l'única llei era la de l'imperi de l'espasa, Espanya fou un dels primers països que s'organitzaren en sentit d'un estat modern, agrupant els seus estats.

El gran rei burocràtic de l'Escolial, l'organitzà en Consell i cada Estat entenia en un assumpte.

Fou Felip IV el que va constituir la Junta central de l'Estat, la qual fou un fracàs, i inicià el poder absorbent dels monarques.

La darrera regió que sofria la política assimilista fou Catalunya, i per això es pot dir que fou la darrera que defensà les llibertats del poble espanyol.

Espanya no deu a les dinasties estrangeres sinó abjecció. No els deu més que la política assimilista.

Espanya es trobà el segle XIX amb una gran ocasió per a convertir-se en un gran Estat nacional: la guerra de la independència. Li mancaren, però, estadistes. El Parlament espanyol que s'instituí no tenia força. Tenia el concepte, però li mancaven el mitjans.

Els liberals espanyols hagueren d'actuar amb els monarques absorbents per tal de fer front a les tendències més absolutistes.

La guerra carlina, però, era una guerra d'assimilació en l'ordre legislatiu. Els liberals es posaren al costat del monarca i combateren així els furs i les llibertats de les regions espanyoles.

La corona mai no veié viables ni transigí amb les aspiracions autonomistes. Un Parlament espanyol no volgué aprovar el projecte d'autonomia de Cuba que dugué D. Antonio Maura. Els espanyols que aleshores defensaren aquest sistema, entre ells un il·lustre escriptor que té seient en aquesta Cambra, D. Miguel Unamuno, foren tatzats de mals espanyols. Aquest fou el règim absorbent, unitarista; la corona tenia argollats els pobles espanyols i la revolució acabà no solament amb el vell règim, sinó amb la política unitària i absorbent d'aquells monarques. (Aplaudiments).

Jo sé que aquesta política ha d'augmentar prejudicis allí i ací. Existeixen aquests prejudicis i no es pot admetre el concepte que els castellans confiscaran les llibertats de ningú. Els monarques foren els que confiscaren aquestes llibertats, no a profit de la unitat nacional, sinó a profit propi, per això les primeres víctimes d'aquesta confiscació foren els castellans i foren també els primers en aixecar-se contra la tirania. A la vella política unitària tots no hi veïen el mateix. A la Monarquia no hi hagué la unitat nacional que es vol fer creure. Si ací es dugué un projecte i es deixés la unitat nacional com en els temps d'Isabel la Catòlica i es publicués a la Gasetta, s'aixecarien irats tots els unitaristes i tots el que parlen de l'obra d'aquella reina. (Molt bé. Aplaudiments).

En els segles XXVI i XXVII, fou o no fou gran Espanya? Puix si fou gran jo us he de dir que no hi ha en l'Estatut tant com hi havia de llibertat a les regions d'aquella època. (Molt bé).

Mentre no sortim dels límits de la Constitució, no reduïm la unitat nacional, perquè d'altra manera no l'hauríem votat. Abans de votar la Constitució les Corts tenien un poder omnimode, però amb la Constitució tot queda dintre de la seva esfera. En votar aquesta Constitució vol dir que no podem votar-ne una altra en contra, i d'això en diuen anar contra la llibertat. Es com si diguéssim a un home que pot tirar-se d'un balcó i en no fer-ho diguéssim que no és un home lliure. Per tal de demostrar que les Corts són sobiranes, es diu que poden o no aprovar l'Estatut.

Alludeix les paraules del senyor Maura sobre la personalitat jurídica de Catalunya i diu que aquestes paraules són equivocades. Diu que Catalunya vol viure amb Espanya, perquè ho ha dit repetides vegades. L'Estatut surt de la Constitució i, per tant, està pendent de les Corts Constituents de la República. Diu que en votar-se la Constitució l'Estatut ja estava fet i per això, potser, hi hagi algunes coses que no concordin perfectament. Jo pregaria als membres de la Co-

missió que els articles primer i segon siguin refosos. A mi no em semblen malament, però és que no caben dins de la Constitució.

També em preocupa la qüestió de la ciutadania i no em sembla bé que els catalans tinguin drets a Catalunya i a la resta d'Espanya i els altres espanyols no en gaudeixin. El problema de l'autonomia cal sotmetre'l, cal fondre'l, perquè les regions autònomes no és l'estranger i no hi anirem com a un Estat estranger. La Generalitat és part de l'Estat i mentre això no s'entengui així, no se sabrà per uns ni per altres el que és l'autonomia. (Grans aplaudiments).

Les concessions que es facin no són per evitar malsdecap, sinó per a la major grandesa d'Espanya. Necessitem l'autonomia no perquè puguem dir que aquest problema ja ha passat, sinó perquè pensem més i més en Espanya. L'autonomia requereix un període transitori. No es cregui que perquè s'hagi votat l'Estatut al dia següents anem a donar la plena voluntat a Catalunya i que s'hagi d'anar canviant tota l'organització d'un cop de ploma; això ho creuen els ingenus; però els ingenus no fan més que destorb. Aquests serveis no es podran transformar en uns mesos.

Aquests règims de llibertat requereixen de vegades un trànsit que dura anys.

Alludeix el senyor Lerroux i diu que no fa falta un període de prova, sinó que el període de transició bastarà per saber si Catalunya s'acredita o es desacredita.

Respecte la Hisenda, manifesta que respecte als serveis que es donin han de tenir l'elasticitat necessària. S'ha de tenir en compte no el que actualment es despén en aquelles regions i les despeses que l'Estat hi empra, ja que això seria fer fracassar l'autonomia. Cal veure el que es pot i s'ha de donar i el Pressupost s'ha de dividir en dues parts. Una per als serveis generals de l'Estat i les seves despeses, i les despeses que facin les regions autònomes i una altra per als ingressos que les regions autònomes produeixin a l'Estat central.

Respecte l'ordre públic, pot separar-se la qüestió de fons de les funcions del Govern, però no es pot pensar ningú que puguin separar-se totes dues responsabilitats. Si la Generalitat demana les forces de l'Estat, no es pot admetre la duplicitat de serveis i el que s'encarregui de les forces en aquells moments tindrà el comandament de totes. Fa falta determinar l'òrgan de relació entre l'Estat i el Poder autònom, perquè cal tenir en compte que si col·loquem un òrgan com un virreinat, l'autonomia no existeix. Es tracta d'organitzar aquest òrgan de relació sense arribar a aquests extrems. (El senyor Maura interromp.)

Ho dic per si alguna vegada el senyor Maura tingués la mala fortuna de tornar a ésser ministre de la Governació.

Parla de la legislació, i diu al senyor Maura que no somrigui.

El senyor MAURA: No somric. Estic aterrat.

El senyor AZAÑA: En aquest punt cal atènyer-se, com en tots, a la Constitució.

Respecte a Justícia, diu que cal fer funcionar els mateixos tribunals serveis o sostinguts a l'igual que a la resta d'Espanya.

En la qüestió de la llengua, diu que no hi ha perquè suprimir, ni ho intenten els catalans, la llengua castellana, tota vegada que aquesta ha d'ésser l'òrgan de relació que necessiten els catalans per tal de conviure amb la resta d'Espanya. No puc admetre la doble Universitat, car això seria col·locar-nos uns davant dels altres.

El senyor ROYO VILLANOVA: Però, de qui dependrà la Universitat?

El senyor AZAÑA: — De la Generalitat. (Rumors a les dretes).

No és possible col·locar l'opinió catalanista davant del sentiment espanyol. A Catalunya s'ensenyarà el castellà per professors de l'Estat. Quant a la por de la revisió de l'Estatut tinc de dir que quant es deroguin els articles 14 i 15 d'aquest, caprà també l'Estatut. La nostra política està sotmesa, sempre, a la reflexió serena de la Cambra, però ella no pot ofegar una idea.

L'Estatut sortirà votat d'aquí per una majoria, però jo voldria que fos votat per una majoria el més àmplia possible. Em refereixo al senyor Lerroux, el qual va desbarbar l'horitzó amb el seu discurs i no tinc que sacrificar la seva història ni el programa del seu partit. Votarà el senyor Lerroux l'Estatut que no atenti contra la integritat nacional. No entranya la qüestió de l'Estatut un perill per a la República i si ho fos per

al Govern ací està el senyor Lerroux amb el seu partit que és una salvaguarda de la mateixa. I dic això sense que nosaltres dos hàgim tingut cap conferència. No hem canviat impressions sobre això. En tinc prou en comptar amb el republicanisme del senyor Lerroux. (El senyor Lerroux fa signes afirmatius).

Si no hem d'aconseguir la suma de vots dels republicans seria millor que aquest Govern, abans de venir a les Corts, es declarés en crisi. La majoria no segueix a un cap, sinó que segueix a una impressió i aquesta idea i aquesta impressió l'hem de representar nosaltres per a comptar amb aquesta majoria. Diu que la Constitució ha d'ésser per a un poble espanyol i no el poble espanyol per a la Constitució.

Les Corts es donaren la Constitució que volgueren, i ningú no pot oposar les seves aspiracions castellanes a les aspiracions de Catalunya. Diu que els catalans no viuen tant amb l'Estat, i per això són més polítics que nosaltres. Els catalans no tenen perquè témer els castellans, tota vegada que nosaltres en tenim prou amb la grandesa del nostre destí, que és el de dur pel món la universalitat d'Espanya. (Molt bé.). Exorta als partits republicans a sumar-se a aquesta obra que és nacional. Jo convido tots els espanyols a col·laborar des del seu lloc, en aquesta obra que dic que és nacional, que no és de desmembració d'Espanya, sinó d'unitat d'Espanya, i jo he de dir als republicans i als socialistes, que no voldria ésser el curador d'una guspira esmortuïda, sinó el d'una flama fulgurant, que és la de l'esdevenidor d'Espanya, perquè nosaltres, en els actuals moments, hem de portar amb fe i amb esperança, salvant tots els esculls d'aquells que no volen veure l'aurora de llibertat que ens mereixem.

(Una gran ovació de tota la Cambra i de la tribuna, acull les darreres paraules del cap del Govern. Molts diputats s'apropen al senyor Azaña per tal de felicitar-lo. El cap del Govern surt als passadissos acompanyat de molts diputats que l'ovacionen llargament, i que adhuc donen visques a la República. El senyor Azaña és materialment espremtut entre tots ells, ja que són molts els que volen arribar fins a ell, per tal de felicitar-lo.)

EMILIANO IGLESIAS SEQUEIX PARLANT MALAMENT DE CATALUNYA I DE L'ESTATUT

Madrid. — Al "Círculo radical La Latina", donà una nova conferència sobre l'Estatut de Catalunya, el diputat Emiliano Iglesias.

Comença examinant el desenvolupament de la discussió de l'Estatut a la Cambra, i referint-se al discurs pronunciat pel senyor Ossorio i Gallardo, digué que era el recurs amant de les sessions patriòtiques, en el qual sempre naufragaran el deure i els principis.

L'Estatut, ni parcialment ni íntegrament, no resol res, per tal com cap acord no satisfarà els qui intenten obrir aquest lliç, que pot ésser sepultura per a tot el més sagrat i volgut del poble espanyol.

Després llegí alguns paràgrafs d'un manifest signat per Pompeu Fabra, en març darrer, amb motiu de la junta general de la societat "Palestra", en el qual hi ha conceptes separatistes, i el final d'un altre publicat en "La Nau", de Barcelona, en agost de l'any passat, en el qual es victoreja la "llibre república catalana".

Acaba el senyor Emiliano requerint el públic per tal que no abandoni la defensa d'Espanya.

ANUNCIS OFICIALS

Companyia Espanyola d'Electricitat i Gas Lebon

En el sorteig efectuat avui per al reemborsament de 230 Obligacions, 6 per 100, Emissió 1927, han estat amortitzats els següents títols:

961 a 970 — 1.061 a 1.070 — 1.721 a 1.730 — 1.731 a 1.740 — 2.031 a 2.040 — 2.351 a 2.360 — 4.051 a 4.060 — 8.171 a 8.180 — 7.031 a 7.040 — 7.551 a 7.560 — 9.061 a 9.070 — 9.611 a 9.620 — 10.301 a 10.310 — 12.681 a 12.690 — 14.031 a 14.040 — 15.071 a 15.080 — 15.481 a 15.490 — 15.641 a 15.650 — 16.821 a 16.830 — 17.001 a 17.010 — 17.511 a 17.520 — 18.141 a 18.150 — 18.531 a 18.540 — 18.851 a 18.860 — 21.641 a 21.650 — 23.271 a 23.280 — 23.631 a 23.640 — 23.931 a 23.940.

El reemborsament es verificarà a partir del 30 de juny pròxim, pels Bancs següents: Societat Anònima Arnús-Gari, Banca Arnús, Sindicat de Banquers, Banc Urquijo Català, Banca Marsans, de Barcelona; Banc Internacional d'Indústria i Comerç, de Madrid; i per la casa Josep Ferrero Sammartín, de València, contra entrega dels títols, portant enganxat el cupó número 22 i següents.

Barcelona, 27 de maig de 1932.
El Sub-Director
G. Gomand

L'AGITACIO EXTREMISTA A ANDALUSIA

Recollida de bombes a Utrera : Detencions

Utrera. — Aquesta població presenta un aspecte de perfecta normalitat, havent-se reprès tota mena de serveis. L'alcalde ha publicat un ban reconvenint els obrers que no han entrat al treball, a què desisteixin de la seva actitud i tornin a la normalitat. Abir arriba un camió per tal de recollir les bombes ací trobades. D'aquestes se'n féu càrrec el personal tècnic. Ha estat detingut Manuel Giménez Masías, propietari de la finca on es trobaven amagades les bombes. També han estat detinguts vuit individus pertanyents a la Directiva del Sindicat de paletes anomenat "Luz y Armonia", organització la qual afecta a la C. N. T., com a participants en els actes de sabotatge. Han estat posats a disposició del Jutjat.

Han tornat a Sevilla els guàrdies d'assalt que arribaren a aquesta amb motiu del conflicte plantejat.

TREBALLS DE LA POLICIA PER AVORTAR EL MOVIMENT REVOLUCIONARI DE DEMA

Bilbao. — La policia segueix realitzant treballs per a fer avortar el moviment revolucionari anunciat per a demà, i dirigit des de Sevilla.

El comissari de policia conferencià amb el governador, i hom suposa que la conferència està relacionada amb els treballs que ha de realitzar la policia a tota la conca minera.

A Portugalete, s'efectuà un registre al domicili del conegut sindicalista Santiago Cortés. La policia s'ha incautat de diverses armes.

RECERQUES POLICIAQUES A SARAGOSSA

Saragossa. — La policia continua efectuant escorcolls domiciliaris per tal de trobar explosius que hom suposa que hi ha amagats a Saragossa.

A la matinalada, la brigada de policia, acompanyada de la guardia de seguretat, prop del barri anomenat Camino del Gas, trobà sota una escala, i amagada en una xarpellera, una gran maleta, en la qual hi havia una bomba de grans dimensions, amb metxa i quatre cartutxos de dinamita, així com també quatre pistoles i vintanta capsules, amb diferents ingredients per a la confecció d'explosius.

Ha estat detingut el veí Josep Lluís Cuadrado i els germans Lluís i Manuel Castanyeda, que vivien a la mateixa casa.

També fou detingut un individu anomenat Ramon Andrés Crespo, secretari de diverses entitats llibertàries i conegut agitador anarquista.

A aquestes detencions hom els concedeix molta importància.

La policia continua les gestions amb el fi de completar el servei.

UNA NOTA DEL GRUP VITIVINICOLA A PROPOSIT DE LA SITUACIO ACTUAL

Madrid. — A la secretaria del grup vitivinícola han facilitat la següent nota:

"Esta mañana se reunieron los diputados del grupo i estudiaron la situación verdaderamente angustiosa porque atraviesan las regiones interesadas en el cultivo de la vid, cuyos productos están depreciados y sin salida en el mercado.

Se acordó dirigirse al ministro de Agricultura para pedir que se cumplan las disposiciones vigentes, como único medio de remediar tan aguda crisis, en tanto se ultima y pone en vigor el proyecto de Estatuto del vino o del alcohol.

También se dió cuenta de un comunicado del ministro de Estado, relacionado con las gestiones de nuestro embajador en París, y trasladando una comunicación relativa al incidente ocurrido recientemente en el Havre, defendiendo nuestros vinos de la imputación que se ha lanzado de haber producido la intoxicación de unos marineros franceses."

EL SENYOR CASARES LAMENTA LA PROPOSICIO PRESENTADA PEL SENYOR ORTEGA I GASSET (E.)

Madrid. — El ministre de la Governació, senyor Casares Quiroga, es lamentava, als passadissos de la Cambra, que proposicions com la presentada pel senyor Ortega Gasset (E.), obtinguin el nombre de signatures per a ésser llegides.

Un diputat que es trobava al grup en què parlava el senyor Casares Quiroga, li digué:

—No tinguem por d'acceptar la interpellació, perquè nosaltres podem dir moltes coses per a descobrir diversos vividors de la policia que s'aprofiten de la situació d'Andalusia per a imposar les seves mires polítiques, i això ha d'acabar.

El senyor Casares Quiroga exclamà:

—Jo no tinc pas por! També tinc moltes coses per dir.

EL NON CENS D'HABITANTS A MADRID

Madrid. — El negociat d'estadística municipal ha lliurat ja a la corporació

els resums de l'empadronament general d'habitats, portat a terme en el darrer desembre.

L'empadronament de 1930 dona l'existència d'una població censada de 893.223 habitants. El darrer eleva aquesta xifra a 905.893.

Aquest nombre d'habitants es refereix, naturalment, a la població de fet, ja que la de dret queda reduïda a 842.728, tenint en compte que el nombre de transeünts, espanyols i estrangers, és de 63.165.

El més interessant que ofereix el nou cens general madrileny és, sens dubte, la diferència que assenyalava entre la població masculina i femenina, superior aquesta darrera en 66.761 dones, dada que guanyarà interès en examinar el cens electoral.

Una nota també destacada d'aquesta estadística oficial és que el cos electoral s'eleva en 302.755 votants, a causa d'haver afegit els electors femelles. Aquests excedeixen en 65.529 els votants varons, és a dir, que resulta avui que per cada centenar de dones amb vot, existeixen a Madrid 75,78 electors masculins.

El raid Madrid - Manila

REIN LORING HA ARRIBAT A HONG KONG

Madrid. — Notícies rebudes de Hong Kong diuen que ha aterrat a l'aeròdrom d'aquesta població aquest matí l'aviador espanyol senyor Rein Loring, que realitza el vol Madrid-Manila. El senyor Rein Loring ha manifestat que reemprendrà el vol tan aviat com les condicions atmosfèriques ho permetin. Ha afegit que s'ha retardat pel temps i perquè el dipòsit d'essència perdia. Ha acabat manifestant que no tenia el propòsit de batre cap rècord, ja que sols fa el vol per esport.

ELS JORNALS A LA PROVINCIA DE TOLEDO

Toledo, 28. — Dos funcionaris del Ministeri d'Agricultura han lliurat al Governador civil les bases de treball i tarifes de jornals que han de regir definitivament en la provincia fins al 20 de setembre de l'any actual. Aquestes bases han estat aprovades pel Consell de Ministres.

Després de la reunió celebrada al Ministeri d'Agricultura pels elements tècnics i diverses representacions de patrons i obrers, amb assistència de diputats a Corts per la provincia, i sota la presidència del ministre, qui les redacta, vist que no s'arribava a un acord, el governador convocà al seu despatx els alcaldes dels pobles de la provincia discrepant i els lliurà les bases i els donà instruccions per al seu compliment, quedant els alcaldes en comunicar-li llurs impressions un cop hagin lliurat les bases a patrons i obrers. El governador, en rebre els periodistes, després de la reunió d'alcaldes, els manifestà que havia parlat amb els d'aquells pobles on apareix més agut el conflicte de la sega, donant-los les instruccions per tal que facin conèixer a patrons i obrers les bases definitives, prevenint els propietaris que, si no les accepten, incorreran en les sancions corresponents, i es farà, costei el que costi, la sega de llurs collites, i als obrers que, si no volen segar, seran substituïts, àdhuc, si és precis, per obrers d'altres provincies.

El governador acabà dient que l'alcalde de Pantoja li comunicava que al poble d'Azaña, un obrer disparà la seva pistola contra un patró, ferint-lo greument. El ferit ha estat traslladat a Madrid. L'atemptat es produí amb motiu d'una discussió sobre les bases de treball.

LES VAGUES GALLEGUES

El Ferrol, 28. — Han celebrat una nova reunió els representants de les societats obreres que constitueixen el comitè de vaga, per a discutir les bases d'arranjament proposades pels parlamentaris gallegues, d'acord amb les entitats mercantils i la Constructora Naval. Els obrers acordaren no acceptar les bases.

En conèixer l'acord produí enorme impressió, tota vegada que hom creu que el conflicte tingui repercussió en altres poblacions de Galicia. Aquesta nit es reuniran les personalitats mercantils que formen el Comitè, per tal de cercar solucions i acordar declinar els poders, comunicant-ho així al comitè de vaga.

L'ARQUEBISBE DE VALLADOLID

Valladolid, 28. — L'arquebisbe doctor Gandàstegui, que millorà després de l'operació quirúrgica que se li practicà darrerament, ha sofert una infecció gripal que l'obliga a guardar llit, i anit féu, momentàniament perillat la seva vida.

El prelat expressà desig de rebre solament el viàtic.

El secretari de la Diòcesi estigué al Govern civil sollicitant autorització que qués fou atorgada. El Santíssim sortí processionament de la Catedral, sota pall. Nombrós públic anava darrera el Viàtic. Pels carrers del trajecte es trobaven nombroses forces de seguretat i policia. El Degà administrà el Santíssim a l'il·lustre malalt, el qual, personalment, féu la professió, de te prescrita per aquest cas. L'arquebisbe ha experimentat una lleugera millora.

REGLAMENTACIO D'EXPLOSIVS

Madrid, 25. — Complint ordres del ministre de la Governació, els governadors civils han dirigit una circular als alcaldes de les seves respectives demarcacions perquè comuniquin a les empreses o particulars que posseeixin, legalment, dipòsits d'explosius destinats a l'explotació d'indústries o treballs en mines, canteres, etc., que han d'extremar la vigilància dels mateixos, amb motiu d'impedir robatoris o mal emplen d'aquelles matèries, per qual motiu organitzaran, dintre de les característiques especials de cada explotació i per compte seu, la deguda vigilància als dipòsits i polvorins. Comprovaran exactament l'ús dels explosius i quantitat invertida en tot cas, i per la qual cosa adoptaran les mesures que siguin necessàries, àdhuc l'escorcoll dels encarregats de usar dites matèries en acabar el seu treball.

De tota substracció que es cometés serà responsable l'empresa o particular i se l'imposarà la sanció corresponent.

LA CRISI DE TREBALL A BISCAIA

Bilbao, 28. — Ha retornat a Madrid el president de la Comissió gestora de la Diputació, senyor Laiseca.

Manifestà als periodistes que estava satisfet de l'avenç de 10.000.000 de pessetes fet per l'Estat a Biscaia per tal d'alliberar la crisi de treball. Considera dita concessió beneficiosa per a Biscaia i indicà que no es podia fer altra cosa per part del Govern donat el règim concertat.

Respecte les negociacions comercials amb Rússia per a la col·locació de ferros laminats, digué que la qüestió està pendent de la citització dels Altos Foros. Afegí que hi ha formulada consulta i oferiment per a la construcció d'un vaixell a les drassanes d'Euzkalduna.

El senyor Laiseca desmentí les notícies que han circulat sobre la seva dimissió i dedicà grans elogis al senyor Prieto que ha demostrat un gran interès per les qüestions que afecten Biscaia.

L'ESTATUT GALLEC

Orense, 28. — Després de canviar impressions amb les autoritats municipals i provincials sortí cap a Vigo la Comissió municipal de l'Estatut gal·lec que vingué a aquesta procedir de Santiago. A les entrevistes es tractà de la propera assemblea de l'municipi que se celebrà a Santiago per tal de discutir el règim autonòmic de Galicia.

Els comissionats foren obsequiats per l'alcalde amb un esmorzar a l'Hotel Reina, assistint-li els regidors i diputats i el president de la Diputació.

Es pronunciaren discursos en pro de l'Estatut i de l'engrandiment de Galicia.

POLITICA MONETARIA

Madrid, 28. — Com a conseqüència de les gestions que ha portat a cap el Centre de Contractació de moneda, han estat repatriats els 34 milions de francs que foren abonats com a indemnització a les cases Arnús-Garí, Petrolis Porto-Pi, Transmediterrània i altres elements del grup reclamant, acollint-se a la sentència del Tribunal francès d'apel·lació per incompliment de determinades clausules d'un contracte de suministre de petroli a Espanya.

ENCARA, EL PLA TERRORISTA

Sevilla, 28. — Comuniquen de Constantina que la guardia civil ha descobert un taller de carregar cartutxos i s'ha incautat de 136 ja carregats. Els complicats en el pla terrorista han estat traslladats a Cazalla, havent-se posat en llibertat a quatre individus contra els quals no apareixen càrrecs. Per mitjà del governador el Govern ha felicitat la guardia civil d'aquesta població pels importants descobriments que ha fet amb relació amb el pla revolucionari.

A Dos Hermanas continua la vaga i els masovers per por a les coaccions tenen suspesos els treballs de recolecció. Comissions de noies recorren les cases particulars i obliguen les serventes a abandonar el treball. A l'entrada dels magatzems d'olives unes obres comunistes han sostingut una col·lisió amb d'altres de la Confederació. Han resultat dues de ferides.

A Utrera, la vaga plantejada continua el seu curs sense haver-se alçat la tranquil·litat.

Han estat detinguts onze individus als quals es considera complicats en les avaries causades a tres màquines segadores que hi havia en una masia. Els guàrdies d'assalt patrullen pels carrers de la població i la benemèrita vigila el camp recorrent les carreteres en automòbils.

EL PRESIDENT DE LA REPUBLICA AJORNA EL SEU VIATGE A PRIEGO

Madrid, 28. — El President de la República ajornarà fins el 4 o 5 del vinent mes de juny el seu anunciament viatge a Priego per tal d'unir-se amb la seva esposa que es troba en dita població atenent al restabliment de la seva salut.

UNA EXPEDICIO A L'ARTIC

L'organitza França i s'instal·larà a la badia de Scoresby

Brest, 28. — França es disposa a trametre una important missió científica a les regions àrtiques.

El capità de corbeta Mailloux ha rebut la consigna de portar i instal·lar a la badia de Scoresby una missió científica francesa dirigida pel tinent de navili Habert.

La badia de Scoresby és un immens camp de gel en el qual viuen algunes famílies esquimals.

El tinent Habert i els seus companys d'expedició romandran en aquelles latituds durant onze mesos, fent estudis i observacions sobre les aurores boreals àrtiques, procedint, a més, a la instal·lació d'un observatori aerològic.

L'expedició es durà a terme a bord del portamines "Pollux", la tripulació del qual la componen 6 oficials i 120 homes.

L'expedició salparà de Brest el dia 1 de juliol proper, i conduirà material especial de campament, instruments, conserves, armes, municions, vestuari, etcètera. Tot en gran quantitat.

Després de carregar de carbó a Grasse, el "Pollux", que abans d'ésser portamines fou trencagels, marxarà cap a les illes Perce i després cap a Alureiri, al nord d'Islandia.

A Alureiri es trobarà amb el vaixell polar, també francès, "Le Pour-Quoi-Pas?", menat pel famós doctor Charcot, qui, l'any passat, instal·là una base a la badia de Scoresby.

Els altres vaixells marxaran cap a la zona dels bancs de gel, la qual esperen aconseguir immediatament després d'aher sobrevingut la disgregació.

Les dues expedicions juntaran la seva acció i procediran al desembarc del material muntant baraquas destinades a allotjar els expedicionaris. Una vegada realitzada aquesta tasca, els dos vaixells se separaran.

El "Pollux" es trobarà de nou a Brest a mitjans de setembre i tornarà a Scoresby-Bay el mes de juny de l'any vinent.

Les dretes s'imposen a Alemanya. — Bruning no ho té gaire ben parat

Berlin, 27. — El president del Reich, sobre el qual els elements de dreta exerceixen una pressió extremament forta, no acceptarà el manteniment del general Groener en el seu lloc del Gabinet, ni com a títol de la cartera de l'Interior solament.

Els ambients que tenen més influència en el Reich estimen que el general Groener ha perdut tota l'autoritat i que ja no pot conservar més la responsabilitat del manteniment de l'ordre en l'interior del Reich en un moment en moments en que seguits incidents des dels aldarulls propugats pels comunistes a favor de la reducció de la indemnitat del paro forçós fins l'escandalosa escena de la Dieta de Prússia) provin que Alemanya es troba a la vora de la guerra civil.

Els dits ambients exigeixen la instal·lació en el ministeri del Interior del Reich d'un home de dreta, naturalment, que es possible sia l'ex-ministre de la Reichswehr, Herr Gessler.

En canvi, per a la cartera de la Reichswehr no accepten més que un home de segon pla, que no seria altra cosa que un portanveu sense autoritat personal de la direcció de l'exercit i de les oficines del ministeri, es dir, del triunvirat Schleicher, Hammerstein, Reuter.

A més, s'exigeix el reemplaçament de ministres com Dietrich, ministre de Finances, membre del partit democràtic; com el ministre de l'Agricultura, Herr Sogiele, el qual, encara que orientat cap a la dreta, no ha tingut prou en compte els interessos dels grans propietaris.

En quant al canceller, la seva sort depèn exclusivament de la decisió del president del Reich.

El Gabinet d'Imperi acaba de redactar nous decrets lleis sobre el presupost i el règim de segurs socials.

Si el president Hindenburg signa sense observacions, els textos d'aquestes ordenances, renova pel mateix la confiança al canceller.

Si refusa signar els mateixos, Brüning no pot permanèixer una hora més en la cancelleria. Es més que probable que el president no refusarà signar els nous decrets lleis, però que abans de signar plantejarà condicions polítiques precises, que el canceller haurà d'acceptar, si vol continuar al cap del Govern alemany.

Brüning, aleshores, haurà de decidir si accepta derrumbar llur majoria i governar decididament cap a la dreta, o si preferix cedir. En el primer cas haurà d'apolar-se en el Reichstag sobre una majoria de la que quedarà fora la social-democràcia i el partit democràtic, però agafant tota la dreta, inclosos nacional-socialistes, el qual significaria per al partit del Centre l'aliança oberta amb els racistes, no solament en el Reich, sinó també en provincies i en els altres països alemanys, com, en primer terme el Württemberg.

Aquesta eventualitat no és molt favorable per al centre en aquests moments, sobretot després del que passà en la dieta de Prússia, on els racistes han donat un botó de mostra de llur política.

El canceller, en aquestes condicions, preferirà, sens dubte retirar-se per a deixar lloc a una combinació extraparlamentària que s'apoiarà sobre el president del Reich i del Reichswehr.

SIGNATURA D'ESTAT

Madrid, 23. — Al Ministeri d'Estat s'ha facilitat la següent signatura: Decret traslladant al senyor Javier de Marzo, cònsol de primera classe, de Perpinyà a Newcastle.

Decret traslladant al senyor Manuel Martínez Fernández, secretari de tercera al Ministeri, al Consolat en Jerusalem.

Decret traslladant al senyor Guillermo Escobar, cònsol de primera a Newcastle, a Perpinyà.

Traslladant al Consolat general de Puerto Rico al senyor Santiago Ruiz Tabanera, secretari de tercera classe al Consolat general de Jerusalem.

Traslladant al Ministeri al senyor Juan Adriàsen, secretari de tercera al Consolat general de San Juan de Puerto Rico i en comissió en dit departament.

LA RECOLECCIO DE L'ORDI ANDALUS

Madrid, 26. — El ministre de la Governació en rebre els periodistes els manifestà que li interessava fer constar amb referència a la intervenció parlamentària del senyor Fernández Castillejos, que dies passats assegurava al Congrés que la recollida de l'ordi era una fantasia, que, segons acabava de comunicar-li el governador civil de Sevilla, el proper dimarts acabarà la recolecció en tota la provincia.

Respecte la vaga de Sevilla—digué—tinc d'assabentar-los d'una notícia desagradable. Aquest matí un pobre home que portava un carretó de mà fou objecte d'un atemptat per uns desconeguts, els quals sens dubte el confongueren amb un obrer municipal en vaga dels del servei de neteja. El malaurat caigué a terra mortalment ferit a conseqüència dels trets.

Per últim el senyor Casares Quiroga, interrogat pels periodistes, manifestà que excepte alguna manifestació que pogués produir-se demà la tranquil·litat a Madrid no serà romputa.

—I de provincies?

després exclusivament de la decisió del president del Reich.

El Gabinet d'Imperi acaba de redactar nous decrets lleis sobre el presupost i el règim de segurs socials.

Si el president Hindenburg signa sense observacions, els textos d'aquestes ordenances, renova pel mateix la confiança al canceller.

Si refusa signar els mateixos, Brüning no pot permanèixer una hora més en la cancelleria. Es més que probable que el president no refusarà signar els nous decrets lleis, però que abans de signar plantejarà condicions polítiques precises, que el canceller haurà d'acceptar, si vol continuar al cap del Govern alemany.

Brüning, aleshores, haurà de decidir si accepta derrumbar llur majoria i governar decididament cap a la dreta, o si preferix cedir. En el primer cas haurà d'apolar-se en el Reichstag sobre una majoria de la que quedarà fora la social-democràcia i el partit democràtic, però agafant tota la dreta, inclosos nacional-socialistes, el qual significaria per al partit del Centre l'aliança oberta amb els racistes, no solament en el Reich, sinó també en provincies i en els altres països alemanys, com, en primer terme el Württemberg.

Aquesta eventualitat no és molt favorable per al centre en aquests moments, sobretot després del que passà en la dieta de Prússia, on els racistes han donat un botó de mostra de llur política.

El canceller, en aquestes condicions, preferirà, sens dubte retirar-se per a deixar lloc a una combinació extraparlamentària que s'apoiarà sobre el president del Reich i del Reichswehr.

NO ES SUPRIMEIX L'AMBAIXADA DE CUBA

Madrid, 28. — El ministre d'Estat desmentí categòricament davant els periodistes els rumors circulats a l'Havana de què quedaria suprimida l'Ambaixada d'Espanya a Cuba. Sens dubte aquests rumors han corregut a causa del viatge de l'ambaixador, senyor Serrat, que ve a la península en ús de llicència. Afegí que ningú no ha pensat suprimir aquella Ambaixada i que continuarà subsistint.

Contestat a preguntes dels periodistes sobre l'acord pres al darrer Consell de Ministres de portar a les Corts la ratificació del nou conveni internacional de protecció a les obres literàries i artístiques, digué el senyor Zulueta que aquest conveni formula el signat a Berna en 1886 que ja fou també modificat en 1908. Els punts més interessants són els referents als drets dels autors en la radiodifusió de llurs obres. S'estableix la protecció a les conferències, discursos, etc., i s'estableix així mateix una diferència entre el patrimoni de l'autor i la paternitat de l'obra. En aquest aspecte l'autor que alieni el patrimoni de la seva obra no perd la paternitat d'ella i, per tant, pot el seu nom seguir encapçalant l'obra que no podrà reformar-se sense el seu consentiment.

DECRETS DE GUERRA

Madrid, 28. — El ministre de la Guerra estigué tot el matí al seu despatx del Palau de Buenavista. A la una marxà al Palau Nacional per a sotmetre a la signatura del President de la República diversos decrets.

Llegiu cada dia L'OPINIÓ

De l'estranger audiència fets del dia

— I SI NO FOS ELL? —

El cas de l'aventurer Jaubert Duguesne

Nova York. — El capità Fritz Jaubert Duguesne, acusat d'esser l'individu que l'any 1916 feu saltar el vaixell britànic "Tennyson", continua guardat a la presó.

Com que el detingut nega amb molta fermesa, anomenar-se Duguesne, el seu advocat declara que el Govern britànic deu fer la prova de la identitat del detingut, abans d'exigir l'extradició.

EL PRESIDENT HINDENBURG INDULTA UN ESTAFADOR, ADVERSA-RI POLITIC SEU

Berlin. — El president von Hindenburg ha agraïat a un home de llei, ex-candidat a la Presidència del Reich, detingut a la presó de Bautzen pel delicte d'estafa.

Gustau Vinter, ha estat alliberat.

EL TRAFEC D'ESTUPEFAENTS

Detenció a Biarritz d'una senyora, que s'hi dedicava

Biarritz. — La policia mòbil, en col·laboració amb la seguretat de Biarritz després de llargues i delicades investigacions ha decidit detenir una senyora molt coneguda en l'alta societat, de la qual es pogué esbrinar que es dedicava al comerç d'estupefaents.

Al seu domicili, lloc on fou detinguda, es trobà una quantitat important de morfina.

L'enquesta es prossegueix, i es creu que diverses persones, per cert ben conegudes a Biarritz, seran, dintre de poc, detingudes per estar també complicades en el tràfic d'estupefaents.

D'IRLANDA

DE VALERA PRONUNCIA UN IMPORTANT DISCURS DEFENSANT L'ABOLICIÓ DEL JURAMENT DE FIDELITAT A LA CORONA

Dublin. — El president de l'Estat Lliure, Mr. De Valera, ha parlat al Senat per a defensar l'abolició de submissió al rei d'Anglaterra.

El saló de sessions del Senat està ple de gom a gom, donant un aspecte vertaderament sorprenent. Mr. De Valera ha afirmat en el seu discurs que creu necessària l'abolició de l'esmentat jurament per a la tranquil·litat futura d'Irlanda.

Sembla que entre els senadors la qüestió gira entorn a la manera de trobar una fórmula que faci compatible l'abolició del jurament amb el Tractat de 1921.

En la mateixa sessió ha fet ús de la paraula el senador Mr. James Douglas, el qual ha dit que el senyor De Valera podria haver sotmès una resolució abolicionista, però que el procediment emprat és molt poc pràctic, puix ha donat motiu a què comencaren a prendre mesures que perjudiquen al comerç de l'Estat Lliure.

Afegeix que si s'hagués obtingut l'aprovació d'una resolució abolicionista ja s'hauria vista en el terreny de negociació sobre la qüestió.

GREUS INUNDACIONS A LONDRES

25.000 minaires sense feina

Londres. — Les inundacions al centre d'Anglaterra han pres proporcions de catàstrofe. Vint-i-cinc mil minaires es troben sense treball a la regió de Sheffield, on les mines de carbó no podran tornar a ésser explotades dins d'unes setmanes.

Prop de Doncaster, a Toller, continua l'evacuació de cases, havent-les abandonat ja un miler de famílies.

L'AIGUA INUNDA LA GRANJA DEL PRÍNCIP DE GAL·LES

Londres. — La granja que el príncep de Gal·les posseeix a Nottingham està completament voltada per les aigües.

Un ajuda de camp del príncep ha anat a aquella possessió per fer-se càrrec de la situació. Ha hagut d'emprar una canoa automòbil per visitar les diverses dependències de la granja.

No hi ha hagut desgràcies personals. Els animals rars que hi ha a la granja, alguns dels quals tenen molt de valor, no han sofert cap dany.

LÍNIA DE FERROCARRIL INUTILITZADA

Londres. — La línia del ferrocarril Londres-Edimburg es troba tallada a diversos llocs a conseqüència de les inundacions. Els trens han de fer una gran volta, augmentant el trajecte en més de 50 quilòmetres.

COM SERA, PROBABLEMENT, CONSTITUIT EL NOU GOVERN FRANCES

Paris. — Hom sap positivament que la constitució del nou Govern francès tindrà lloc el dia 3 de juny, encarregant-se de la seva formació el líder radical-socialista Eduardo Herriot.

Tanmateix, ja des d'ara, es descarta la idea que els socialistes participin en el Poder, car les condicions que n'han posat són d'una total intransigència, i hom compta entre elles la nacionalització dels ferrocarrils, la setmana de 40 hores de treball, etcètera, etcètera.

Referent a la formació del nou Gabinet, s'emeten avançaments molt acceptables.

Tanmateix, hom considera que el nou Govern serà essencialment radical, sol·licitant únicament l'ajut dels partits més afins, com l'esquerra radical i els republicans socialistes.

El senyor Herriot assumirà la Presidència i la cartera d'Afers Estrangers.

Per al departament de Justícia es cita el nom del senador René Renoult.

Per a els altres ministeris es donen els noms següents: Chautemps, Steeg, Painlevé (Guerra), Albert i Sarraut (Marina).

Hom assegura que el senyor Herriot suprimirà el ministeri de la Defensa Nacional que reunia les Direccions de Guerra, Marina i Aviació. Aquest Departament fou creat pel senyor Tardieu.

En canvi, hom atribueix a Herriot el propòsit de crear el ministeri d'Economia Nacional, que serà confiat a Germain Martin.

EL NOU PARLAMENT JAPONÈS

Londres. — Segons telegrams de Toquio, la línia de conducta política amb l'estranger del nou Gabinet nacional estarà inspirada en tendències més liberals de les dels darrers Gabinet.

La política financiera continuarà igual que fins ara.

El Parlament japonès rependrà les seves tasques el dia 1 de juny, en sessió extraordinària per tal d'escoltar la declaració ministerial, aprovar el pressupost, pronunciar-se sobre deter-

minats projectes de llei de caràcter polític i altres qüestions d'interès.

Un avió perdut?

MANQUEN NOTÍCIES D'UN AVIÓ QUE CONDUÏA DOS NAUFRAGS DEL "GEORGES PHILIPPAR"

Marsella. — Manquen notícies de l'avió que sortí ahir, a les dues de la tarda, de l'aeròdrom italià de Berri, amb destinació a Mariguance.

L'aparell anava pilotat pels aviadors Goulette i Moreau, i conduïa, des de Port Said, dos naufrages del "Georges Philippar".

Accident d'aviació

MOREN ELS QUATRE OCUPANTS

Roma. — Aquest matí, prop de Roma s'ha estimat contra terra un aeroplà pilotat pel famós aviador Goulette, el qual portava tres passatgers.

L'aparell ha quedat completament destruït i morts el pilot i els ocupants. L'aparell feia unes dues hores escassament que havia despegat amb tota regularitat de Brindisi.

En el dit aparell viatjaven en direcció a Roma un enginyer i la seva esposa, naufragats del desastre del paquebot francès "Georges Philippar", i que pogueren salvar-se dirigint-se a Aden amb els botes de salvament. Del dit port anaren cap a Itàlia, i poc abans d'arribar a Roma ha succeït el tràgic accident que els ha costat la mort.

ES DESCOBERT UN CORREU SOVIETIC

Bucarest. — De Tighina (Bessaràbia) comuniquen que un correu soviètic que intentava franquejar el riu Boniester, ha estat sorprès pels guarda fronteres romanesos.

El correu ha tractat de defensar-se tirant granades de mà, però una d'elles li ha esclatat a les mans i ha resultat mort a l'acte.

ELS VAGUISTES DE TELEFONS DE BUENOS AIRES, INUTILITZEN 250 CABLES

Buenos Aires. — La Union Telephone Company diu que els vaguistes han tallat fins a la data 250 cables, que afecten a 15.000 telefons.

La vaga començà el dia 24 del corrent mes, secundada solament per 800 empleats, i avui el nombre de vaguistes és de deu mil.

notícies curtes

El Consell de Govern de la Germania "Mutual Salus" commemorarà el XVIIè aniversari de la fundació de l'entitat, el passat dijous, amb un dinar al restaurant del ferrocarril aeri Sant Sebastià-Miramar.

A l'estatge de la delegació a Catalunya i Balears de la Confederació Gremial Espanyola, s'han reunit, sota la presidència del senyor Bartomeu Amigó i Ferreras, la ponència encarregada de confeccionar el projecte de reglament de la Confederació Gremial Catalana, acordant convocar dintre de poc a totes les entitats gremials de Catalunya que formen part de la Gremial Espanyola per a aprovar el dit projecte que ha meregut la conformitat dels reunits.

Per a demà, diumenge, a la tarda, ha organitzat una sessió artística en el teatre de l'Orfeo Martinenc, composta de l'estrena del drama eclectic, original de Gumerind Oleart "El cas extraordinari del doctor Parsus", l'estrena de la comèdia en un acte, de Miquel Guinart "Un gran client", un recital a càrrec de la notable liederista Maria Teresa Borràs de Serrat i un concert a càrrec del virtuós violinista Melcior Borràs.

Havent estat creades cinquanta places gratuïtes d'assistència sanatorial, per a malalts tuberculosos pobres, per la Institució Mutual Antituberculosa, es prega al públic en general que faciliti tots els antecedents possibles de persones, familiars o amigues, a les quals podria interessar inscriure's a les oficines del Patronat (Balmes, 176).

Avui, a les deu de la nit, a la Societat Esperantista "Paco Kaj Amo" (Pau i Amor), el senyor Estanislau Ruiz donarà una conferència sota el tema "Com la dona pot contribuir al desarmament universal". L'acte serà públic.

El cònsol de Suècia, senyor Eduard Maria Buxaderes, ens comunica haver pres possessió del seu càrrec oferint-se amb tal motiu, atenció que li agraïm i ens plau fer conèixer.

El dia 2 de juny de 1932, a les nou del matí, seran venuts en pública subhasta a la Germania de la Mare de Déu de l'Esperança, organisme de préstecs prendris de la Caixa de Pen-

sions per a la Vellesa i d'Estalvis, les garanties dels empenyoraments d'objectes i robes, vençuts abans del dia 1 de març de 1932. L'entrada a la sala de subhastes és per la plaça de Junqueres, 2, entresol.

Demà, diumenge, a les cinc de la tarda, tindrà lloc la conferència sobre "La música i la dansa", a càrrec de M. A. Marquie Maurel, de la Secció de Música de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, al saló del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

Il·lustracions de dansa a càrrec de valuosos artistes.

A prec dels delegats de diverses associacions i amb motiu d'estar en període d'exàmens, la Junta de Govern de la F. N. E. C. ha acordat ajornar la Cambra Federal, la qual havia de celebrar-se el dia 29, fins al mes entrant.

Les associacions seran avisades oportunament quan es fixi la nova data.

«PUBLI-CLUB»

El passat dimecres tingué lloc l'acostumada sessió d'estudi de "Publi-Club" en la qual fou ponent el president de la seva Secció d'Organització, senyor Soler Biosca, qui, amb motiu de presentar un exemple americà, dissertà llargament, exposant-ho per primera vegada a Espanya, respecte el transcendental tema de la "standardització" en els tamanyos de tota mena de documents, publicacions d'estudi, etc. Intervingueren en la discussió els socis doctor Chleusebargue, de l'Institut Psicotècnic de la Generalitat; Cerny, Millà i Aubeyzon entre altres, acordant-se interessar de les Corporacions oficials (donada la imminència de l'Estatut) l'adopció d'aquest sistema i presentar en diversos Congressos anunciats ponències en idèntic sentit. Per de prompte, tot quant dimani de "Publi-Club", tant en l'ordre interior com exterior, serà atinent-se a l'esmentada "standardització" dels tamanyos.

El vinent dimecres començarà una tanda d'estudis dedicada al cartell essent-ne ponent el tècnic senyor Francesc Millà qui parlarà del caràcter de les lletres en la cartelleria. A dit acte hi assistiràn la majoria de cartellistes i tècnics publicitaris per la qual cosa se'ls facilitaran les oportunitats invitatons. La sessió començarà a un quart de vuit del vespre en un dels salons del Foment del Treball Nacional (Avinguda del Portal de l'Angel, 7, principal).

A.SENYALAMENTS PER A DEMA

Audiència territorial
Sala primera. — No té assenyalaments.
Sala segona. — No té assenyalaments.

Audiència provincial
Secció primera. — Incidents.
Secció segona. — Barceloneta. — Dos jurats per a usos deshonestos contra Josep Soler i Joaquim Alsina.
Secció tercera. — No té assenyalaments.
Secció quarta. — Mataró. — Un oral per homicidi per imprudència contra Vicents Martí.

VISTA DE CAUSES
A les seccions primera, segona i tercera, només es va veure incidents en apel·lació, a porta tancada.
Davant el tribunal de la secció quarta, comparegué Antoni Pérez, acusat d'un delicte d'estafa.
El fiscal retirà l'acusació per manca de proves.

JUTJATS
"UNIDAD SINDICAL", DENUNCIA DA I RECOLLIDA
El fiscal de guàrdia ha denunciat el setmanari "Unidad Sindical", havent-se donat ordre a la policia, pel jutge de guàrdia, la recollida de l'edició per contenir, segons la querella denunciant, injúries a l'autoritat.

DENUNCIA PER ROBATORI
Joan Berenguer, que viu al carrer Ausias March, presentà una denúncia per haver estat objecte d'un robatori consistent en dues màquines d'escriure i diversos objectes.
El valor del robat puja a unes cinc mil pessetes.

UN ALTRE ROBATORI
En tornar al seu domicili del carrer Juncar, Manuel Gil, es trobà que els lladres havien entrat abans i li robaren totes les joies i robes que trobaren.

Llegiu cada vespre "la humanitat"

vida musical

ALICIA DE LARROCHA, A L'ATENEU BARCELONES

Demà, a dos quarts de set de la tarda, tindrà lloc a l'Ateneu Barcelonès una sessió musical a càrrec de la nena Alicia de Larrocha, deixeble del mestre Marshall, pensionada per l'Ajuntament de Barcelona, la qual interpretarà al piano triades composicions de Mozart, Bach, Daquin, Couperin, Mendelschn, Chopin, Grieg i Beethoven.

El concert està dedicat als senyors socis i a llurs famílies.

AUDICIONS INTIMES

El dimecres, dia 1 de juny, "Audicions Intimes", secció de l'Associació de Música Da Camera, oferirà als seus inscrits una de les interessantíssimes sessions d'art clàssic, l'alta qualitat de les quals queda fixada pel fet que sigui l'eminent mestre Eduard Toldrà, qui en porti la direcció.

"Audicions Intimes" que té per camp d'actuació tota l'amplitud del camp musical, ha volgut inscriure al present curs, amb les "Sessions Clàssiques", dirigides per Eduard Toldrà, una nota de la més depurada i emotiva manifestació del gran art clàssic.

La primera d'aquestes sessions fou un magnífic començament del curs actual. Amb la que ara s'anuncia pel dimecres vinent, també a la Sala Mozart, vindrà a continuar-se l'ambient d'èxit magnífic assolit en aquella.

Els solistes que prendran part al concert, són escollits dintre els primers dels nostres concertistes i el programa està integrat per obres mestres de Mozart, Beethoven i Brahms.

ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

IX festa d'infants i flors

Han estat fixats per les parets de la ciutat els cartells anunciadors de la IX Festa d'Infants i Flors, la tradicional festa que les principals entitats catalanistes de Barcelona organitzen a benefici de l'Associació.

La comissió organitzadora v. arrodint el programa de la festa, la qual, per les valuosos cooperacions artístiques que es van rebent, promet ésser un vertader esdeveniment.

UN CARRO D'ESCOMBRARIES MATA UNA NENA

A les deu d'aquest matí un carro d'escombraries, propietat del Foment d'Obres i Construccions, guiat per Antoni Sorribas, ha passat pel damunt d'una nena de dos anys, al carrer Torres Batlle, de la barriada de Can Tunis.

La dissortada criatura, anomenada Maria Sáez Fernández, ha quedat morta a l'acte.

El fet ha succeït davant d'un dipòsit d'escombraries, prop del domicili del conductor, que habita una barriaca sense número d'aquell carrer així com els pares de la nena morta.

L'escombraire, així que ha vist la magnitud del que havia fet, s'ha posat a córrer desapareguent del barri.

El jutge de guàrdia ha fet aixecar el cadàver ordenant la seva conducció al dipòsit judicial.

AMB UN BISTURI ES TALLA LA JUGULAR

Aquest matí els transeünts que passen pel carrer Corts Catalanes, tros comprès entre la Rambla de Catalunya i Passeig de Gràcia, han vist amb horror com un home de mitjana edat, armat amb un bisturi, es donava un cop al coll seccionant-se la jugular.

Recollit pels que havien presenciat l'acte desesperat del suïcida, i aconduït al dispensari de la Universitat, ha deixat d'existir als pocs moments d'haver-hi ingressat.

S'anomenava Josep Turon Carner, de 54 anys, fill d'Olot, practicant de Medicina.

govern civil

EL QUE DIU EL GOVERNADOR :: INTENT DE VAGA FRACASSAT :: UNA MANIFESTACIÓ A TERRASSA :: VISITES

El governador ha manifestat als periodistes que fan informació al Govern Civil que ahir nit s'efectuà en el local del Sindicat del Ram de Transports una reunió clandestina per a decretar la vaga de tramvies i autobusos pel dia d'avui.

Aquest matí es presentaren a les cotxeres dels tramvies, diversos grups que a la sortida dels primers cotxes intentaren fer-los plegar. Com és de suposar les autoritats havien adoptat tota mena de precaucions i els obrers al veure protegits no volgueren secundar la vaga, retirant-se els coaccionadors al veure que hi havia la força pública.

Digué també el senyor Moles que a la sortida de les fàbriques de Terrassa s'organitzà una manifestació en la que hi havia gran nombre de dones i criatures, dirigint-se cap a la plaça de la Font Vella. De la caserna de la Guàrdia Civil sortí un tinent amb alguns números i al veure que se'ls oposava resistència feu donar un toc d'atenció, dispersant-se immediatament la manifestació.

Digué igualment que cap a mitja nit Terrassa es quedà sense llum però que això fou degut a la tempesta regnant.

Manifestà el senyor Moles que l'havien visitat els directors de la Ràdio i els caps de la Telefónica i Telègrafs per a demanar-li la deguda protecció en precisió del moviment anunciat per al dia 29.

CONFLICTE QUE ES RESOLDRÀ DILLUNS

El delegat del governador en les qüestions socials sostingué ahir, per separat, unes entrevistes amb els obrers i el patró Magí Quer, a la fàbrica del qual hi ha un conflicte.

Les impressions que el senyor Ugartragué de les entrevistes són tan favorables, que ha citat ambdues parts a una reunió, el pròxim dilluns, per a resoldre en definitiva aquest conflicte.

Detenció d'un comunista i dos anarquistes

Han estat detinguts, per la brigada d'investigació social, el conegut comunista Manuel Delicad Muñoz, íntim amic del cèlebre Casanelles, Segundo Martínez Fernández, de filiació anarquista, i secretari de la Federació Local i Antoni Sarraut Español, també conegut com a anarquista.

Tots tres han estat portats a la Prefectura de Policia.

Estómac, Intestins, Diabetes, etc.
Aliments especials vegetarians
CASA SORRIBAS
Llíria, 62 i Salmeron, 222

RESTAURANT CAP I CUA

Diputació, 202 -- Coberts DES DE 3'50 a 15 ptes. Banquets a la carta. Abonament insuperable

la humanitat

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Barcelona, un mes . . . Ptes. 2'50
Península, un trimestre . . . 7'50
Amèrica, un trimestre . . . 9'50
Altres països, un trimestre . . . 25'00
No es tornen els originals ni es manté correspondència sobre els que no hagin estat demanats.

L'Ajuntament i l'educació física a les escoles

Quin serà el pla que adoptarà el nou professorat

Els vells polítics, els programes dels vells polítics, àdhuc els que afectaven a problemes tan importants i essencials com és la cultura del poble, eren el més rudimentari i pobre del món. I si alguna vegada el cervell despert d'algun governant es prenia la molèstia de voler acarar-se resoltament amb aquest problema, el seu esforç topava contra l'oposició sistemàtica dels llavors nomenats Poder.

En el fons de tot, però, no hi havia altra cosa que l'oposició de la monarquia per tot allò que pogués significar cultiu de la cultura. La monarquia dels borbons, necessitava, per a poder subsistir, que el poble fos ignorant, i per això deixava que els jesuïtes imposessin les seves doctrines cavernícoles i egoïstes, i que els cardenals Segura i Mujica li guardessin les espalles, propagant la intel·ligència i santedat d'un rei perjur, qui, per manca d'intel·ligència, va veure obligat a governar mitjançant les armes.

La República, en foragitar la monarquia, va lliurar-nos de tots aquests lligams que oprimien i limitaven al mínim possible la cultura del poble, i ha permès que, tot seguit, els governants poguessin planejar i enforçar un programa cultural adaptat a les necessitats del país i el més avançat possible.

Barcelona ha estat la ciutat d'Espanya que més interès ha posat a solucionar aquest problema, i ho ha assolit. Els nostres grups escolars i els sistemes d'educació que en ells s'empra, en són un exemple. Un exemple que, amb la concessió de l'Estatut, podrem propagar arreu de Catalunya.

Un programa educatiu, assentat en fonaments moderns i sòlids, ha d'ésser si més no, un programa que no limiti la seva acció al conreu de l'intel·lecte, ans també ha de tenir cura del millorament físic de l'estudiant, fent d'ell un home apte i sa, capaç de digerir amb profit els ensenyaments del mestre.

Així ho ha entès la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, i per això s'ha preocupat de què els nois de les escoles puguin rebre un ensenyament complet, en el doble sentit físic i cultural.

Darrerament, l'Ajuntament va nomenar un cos de professors de cultura física, i recordant això, hem cregut interessant conèixer quina serà la missió d'aquests professors i quin el programa que posaran a la pràctica. Per tal de poder-ho explicar als nostres lectors, hem parlat amb un dels més significats dels professors nomenats, el qual ens ha dit:

—Fa un mes que vàrem ésser nomenats, però encara no hem estat convocats per a prendre possessió del càrrec, i, per tant, no hem pogut començar a actuar. És veritablement lamentable aquest oblit, tota vegada que és necessari, absolutament necessari, que

aquest cos de professors comenci a actuar el més aviat possible, tant perquè els nois de les escoles ho necessiten, com per la necessitat que hi ha de crear el programa educatiu necessari, programa que, naturalment, no pot deixar de tenir cura del conreu de l'educació física en els grups d'estiu que l'Ajuntament reparteix pels pobles de mar i muntanya. Jo i altres companys, creiem que aquest ha d'ésser un dels punts fonamentals del programa.

—Quants són els professors nomenats?

—Quatre amb caràcter definitiu, o sigui amb sou, i tres amb caràcter de supernumeraris, sense sou, però tots amb caràcter d'interinitat.

—Pocs professors per a poder atendre totes les escoles.

—Naturalment que sí, però és de creure que el cos serà ampliat en el nou pressupost, per tal que la cultura física pugui ésser degudament atesa en els grups escolars. Hem de tenir en compte que amb el nombre de professors que han estat nomenats, més els dos que ja venien actuant des de fa anys, hi haurà necessitat d'atendre dos o tres grups cada matí, i això no permetrà menar, tal com és degut, l'ensenyament dels mil o dos mil alumnes que constitueixen el nucli escolar de cada grup.

—Quin és, al vostre concepte, el programa d'educació física més apropiat per a implantar a les escoles?

—Tot depèn de les facilitats que trobem i dels mitjans que se'ns proporcionin. Per això, precisament, crec inútil d'explicar si fóra convenient fer una o altra cosa, i, per tant, em limitaré a dir el que, en termes generals, crec que s'hauria de portar a cap.

Gimnàstica rítmica amb cançons, pels nens petits, gimnàstica sueca pels més grans, i jocs típics i esportius, adaptats a les condicions biològiques de cada subjecte.

A l'estiu, interessa no descuidar les colònies escolars, on es pot assolir un gran benefici i una obra profitosa. I cal, encara, que d'aquesta organització en surti la creació de colònies escolars d'hivern, per aquells nois que necessitin una reparació saludable.

En fi, jo crec que el que primerament ha de fer-se és unificar un programa, i estic segur que aquest programa serà tot el complet que és necessari, perquè l'actuació del professorat sigui tot el profitosa que és de desitjar.

—Fins ara, aquest aspecte cultural era desatès en absolut?

—En absolut, no; per tal com hi havia anomenats dos professors, i aquests actuaven amb molt de dalit i fent veritables miracles atendien les necessitats més apressadores. Però això no era avui suficient. La veritable organització de la cultura física escolar és escassa per fer. Veurem si ara serà possible.

Anit passada, el governador civil va lliurar la següent nota

“Denegat per ordre superior i amb caràcter general el permís sol·licitat per diverses entitats afectes a la Confederació del Treball i al comunisme llibertari per a celebrar actes i manifestacions públiques el dia de demà i amb diversos pretextos, han circulat ordres dels seus organitzadors perquè s'intenti celebrar-los a desgrat de la prohibició a la capital i a diverses poblacions de la província.

Encara que saben els pertorbadors de l'ordre que les autoritats tenen adoptades les mesures necessàries per a frustrar els seus intents, semblen persistir en llurs propòsits, potser per justificar el que és injustificable, de produir alarma i donar lloc a què es produixin víctimes aprofitant després moments sentimentals, mercès als quals puguin recuperar de la classe obrera una adhesió que han perdut, mercès al seu bon sentit.

Els agents de l'autoritat de tota mena tenen ordre de reprimir amb tota rapidesa i energia qualsevol intent de manifestació o acte de desordre en el moment que s'iniciï, per la qual cosa s'invita el públic que procuri allunyar-se dels llocs on es creu que poden sorgir els fets indicats en evitació de les conseqüències a què donessin lloc.”

H. Kerri, diputat “nazi”, elegit president de la Dieta de Prússia

La propaganda comunista a Barcelona

TRES DETINGUTS MES PER LA POLICIA

Ahí a la tarda foren portats a la Direcció de Policia, tres obrers, dos del ram de la metallúrgia i un de la fusta, als quals es considerava complicats amb els fells comunistes i altres efectes que foren trobats a l'estació, procedents de Madrid.

Trova de nous explosius a Manresa

A la muntanya de Puigterrà, un vianyter que treballava la vinya anomenat Lluís Basulla, trobà tres paquets contenint cada un trenta cartutxos de dinamita gomosa.

Tot seguit donà compte a les autoritats de la seva troballa i el cap de la guàrdia municipal amb un subordinat, traslladaren l'esmentada dinamita al jutjat.

Explosió d'un gasòmetre

Aquest matí, a les onze, s'ha sentit una formidable explosió que ha sembrat l'alarma pels voltants del carrer de Wad-Ras.

Segons s'ha posat en clar més tard, l'explosió ha estat deguda a l'haver esclatat un gasòmetre al número 189 de l'esmentat carrer. Encara que els desperfectes han estat molt considerables, afortunadament, no hi ha hagut que lamentar cap desgràcia personal.

L'AMENÇA D'UNA GUERRA ENTRE RÚSSIA I JAPÓ

Hi ha una forta concentració de tropes bolkevics. — També els japonesos han pres les seves mesures

El corresponent de “Journal de Genève”, a Jarbin, escriu:

“La Rússia bolkevic ha instal·lat el seu exèrcit oriental, considerablement reforçat per unitats de tota la Unió soviètica, procedents fins de Moscou, en posició de defensa al llarg de la frontera.

El Govern rus ha declarat que consideraria l'ocupació de les muntanyes frontereres pels japonesos com un atemptat als seus interessos.

El Japó es veu en la situació o deixar que les tropes manxú que li són hostils es refugien a les muntanyes, que es presten perfectament a ésser utilitzades com a base d'operacions, o a topar amb Rússia.

L'exèrcit manxú hostil al Japó es divideix en tres grups. El general Ma, figura quasi llegendària, defensor de Zizjar quan l'avenç nipó i avui cap de tot el moviment antijaponès, és amo del ferrocarril del Nord de Jarbin.

El general Li-tu domina tota la part inferior del riu Sungari, i, per tant, disposa de tota la navegació. Però el paper més important pertany a les

tropes del general Wang-de-Lin, que ocupen la línia oriental del ferrocarril de l'Est xinès, el bon funcionament del qual és indispensable a la prosperitat del Nord de Manxúria. En tant que aquests tres generals puguin mantenir les seves posicions quedarà paralitzada una gran part del comerç. El descontent que, per aquesta raó, existeix a la població facilita tota propaganda antijaponesa.

El Japó, procurant assegurar al país la pau que li ha promès, ha emprat la lluita contra aquestes forces. L'Estat Major japonès, que s'ha limitat fins ací a ocupar una posició defensiva davant les vanguardies de l'exèrcit de ma, ha decidit emprendre les operacions militars necessàries al restabliment de la navegació pel Sungari i del bon funcionament del ferrocarril de l'Est xinès. Per a assegurar això darrer, té intenció d'emprendre dintre de breus dies una gran ofensiva contra les tropes de Wang-de-Lin.

Sembla, per altra part, que Hallin seria el punt del front on pogués eventualment esclatar un conflicte ruso-japonès.”

MEXIC I EL PERÚ

La Legació peruana fa pública una nota

Madrid, 28. — La Legació del Perú ha tramès a la Premsa la següent nota:

“El Govern del Perú demana al Govern mexicà que retirés el personal de la seva Legació a Lima, per haver quedat comprovat que el ministre Cabral visitava el conspirador Haya de la Torre en casa de la família Plengue, a Miraflores, on estava amagat per a defugir de la Justícia.

El ministre Cabral, en ésser preguntat sobre el rumor d'aquestes visites, negà rotundament; però al dia següent hagué d'admetre-la, quan s'assabentà que la senyora Plengue ho digué a la policia, segons sembla, en una declaració escrita. Hi ha, encara, la declaració del senyor Plengue, assegurant que la seva casa tenia comunicació amb el jardí de la Legació mexicana mitjançant una porta en la paret que separava ambdues residències. Fa dos mesos, poc més o menys, es publicaren unes lletres d'Haya de la Torre, trobades a l'arxiu Arra, i, en una d'elles, es diu que envià una comunicació des de Mèxic per als seus amics de Lima, per valisa diplomàtica de la Legació mexicana, la qual informà haver-la lliurat al seu destinatari.

Quan es publicà aquesta lletra, el ministre Cabral es desentengué de donar al Govern peruà l'explicació que amb dret esperava. Tot això féu d'ell una persona poc grata, per la qual cosa demanarem que fos jublat, fent

constar la viva contrarietat en fer-ho i que això no afectava els sentiments amistosos que té el poble mexicà envers el de Mèxic, ni els vincles de cordialitat que acoblen els respectius Governos.

Responent a aquesta actitud, emmarcada dintre dels tractes internacionals, el Govern mexicà ha trencat les seves relacions amb el nostre, i ha donat passaport al personal de la Legació peruana.

En les declaracions formulades pel ministre d'Afers Estrangers de Mèxic, i tramès pel cable als periòdics, afirma que no tenia coneixement de les declaracions de Haya de la Torre, sobre la trama de correspondència per la valisa diplomàtica del seu país, quan el periòdic mexicà “El Universo” ha comentat i demanat a la secretaria d'Afers Estrangers, de Mèxic, una investigació sobre el particular.

Amb aquests antecedents, el Govern peruà creu amb fonaments que no li afecta cap responsabilitat per la situació que crea l'actitud d'injustificada violència de la cancelleria mexicana, que, sense motiu, ha volgut arribar a la ruptura de relacions, servint de pretexte el simple incident originat per la manca de circumspècció del seu agent diplomàtic a Lima, que ens autoritza a demanar el retorn, sense afectar com ho hem destiat, a la bona amistat tradicionalment cultivada entre Perú i Mèxic.”

A GINEBRA

LA CONFERENCIA DEL DESARMAMENT

Ginebra, 28. — Els experts navals de la Conferència del Desarmament han treballat aquests darrers dies en Comissió tècnica.

El seu report és ja acabat i serà posat a discussió davant la Comissió naval plenària d'aquesta tarda.

Es tracta d'un voluminós document de 24 pàgines. Aquest report demostra una vegada més, les grans divergències dels punts de vista existents entre les diferents potències i també que les nacions mateixes, que estan a favor del desarmament qualitatiu, refus considerant cap dels grans vaixells de guerra, comprenent el “Rodney Nelson” (anglès), de 35.000 tones, com a inofensius.

La tesi anglo-americana redueix les armes terrestres al seu mínim estricte, però no consenteix cap reducció a les armes marítimes.

El Japó manté, igualment els vaixells capitals, però en canvi, Alemanya, Espanya, Finlàndia, Noruega, Holanda, Polònia, Suècia i els soviets s'adhereixen netament a la tesi francesa que posa de relleu el caràcter ofensiu dels vaixells de línia.

Pel que es refereix als vaixells porta-avions, existeix la mateixa diferència entre els Estats Units i Anglaterra, i les altres delegacions. Els primers creuen que no són embarcacions ofensives, i en canvi, per totes les altres nacions, el poder ofensiu dels vaixells esmentats, augmenta pel fet que transporten avions, i que l'empleu d'aquests darrers és particularment amenaçador per a les poblacions civils.

Finalment, és coneguda la tesi sostinguda per Anglaterra i els Estats Units pel que es refereix als submarins, dels quals volen purament i simplement, la supressió.

Itàlia, per la seva part, fa deprenere la supressió dels submarins, de la dels vaixells capitals.

En canvi, França, ajudada per les petites potències, es mostra ferma al manteniment de dits vaixells.

L'únic acord a què s'ha arribat, és sobre les mines flotants, que han estat motiu, també, de llarga duració.

La situació, tal com està plantejada actualment, en el ple de la Comissió, és cada vegada més complicada.

De la catàstrofe del vaixell francès «Georges Philippar»

Nous testimonis es declaren convençuts de què el sinistre va ésser degut a una mà criminal

París. — Un passatger del “Georges Philippar” que torna a França a bord d'un vaixell anglès, ha tramès a un diari parisenc, les seves impressions del sinistre.

Tècnic en matèria electricista, dit passatger, ha dit que hi havia qualcom estrany en la catàstrofe, negant la possibilitat que aquesta fos deguda a un curt-circuit ja que, accidents d'aquesta mena se'n produeixen molt sovint i no arriben a tenir mai tan tràgiques conseqüències. Adhuc admetent l'absurda hipòtesi de dos curts-circuits simultanis resta inexplicable el fet que el foc invadís, al mateix temps, la cabina del radiotelegrafista, amb tanta rapidesa que aquest que es trobava al seu lloc només pogué fer una crida de socors sortint amb greus cremades.

Per altra part, Mme. Manus, que viatjava al vaixell sinistral, ha declarat, a Aden, “que tenia la impressió que el “Georges Philippar”, havia estat ruixat amb un líquid inflamable, tal vegada per això va ésser la rapidesa amb què el foc es propagà.

“Le Journal” publica l'opinió d'un tècnic de Suez, el qual diu: “El fet no té altra explicació que la intervenció d'una mà criminal que hagi col·locat petites quantitats de substàncies explosives a la línia elèctrica, entre els

interruptors i els fusibles. Això és l'únic que explica que els fells cremessin en un moment en tota la seva extensió.

Un altre passatger, M. Salomon Sassoon, declara que al primer moment va veure petites flames visibles en dos indrets diferents, afegint que té la convicció que l'incendi va ésser fruit de sabotatge i que va esclatar a l'ensens en diversos llocs.

Diu de Marsella que s'ha donat ordre que el vaixell “Félix Roussel”, del mateix tipus i distribució interior que el “Georges Philippar” vagi a aquell port per tal de fer un estudi de la instal·lació elèctrica i determinar si és possible l'accidentalitat del fet.

ELS NAUFRAGS DEL “Philippar” RESTEN INTROBATS

Roma. — El govern italià ha fet saber a la companyia des Messageries Marítimes que totes les exploracions que s'han fet a la Somàlia italiana per a veure de descobrir si hi havia naufrags procedents del “Philippar”, han donat un resultat negatiu.